

עיר וקדיש מזו שמיא נחית

ט' תשכ"ח מפי זרעו

ספר

זוהר ארץ ישראל ח'

בזוהר דא יפקון מן גלותא ברחמי

והמשכילים יזהרו כלזוהר הרקיע

חוברת מספר 48

תמוז תשע"ד - עיה"ק בית שמש תובב"א



ספר זוהר ארץ ישראל חלק ח'

ספר פאת השולחן והוא סוף וסיום לארבע שלחן ערוך

אשר נחסר בסדר השלחנות אלו הלכות מהלכות ארץ ישראל והם הלכות פאה והלכות לקט והלכות שכחה והלכות מ"ע והלכות דמאי והלכות שביעית, ועוד כמה דיני ארץ ישראל הנוהגים ומבואר פנימה לשון רבינו הרמב"ם ז"ל וניתוסף הרבה הגהות דינים מרבותינו הצרפתים הר"ש הזקן ורש"י ותוספות ובה"ג ורמב"ן וראב"ד וש"פ וכמה הלכות ותוספתא וירושלמי אשר נשמטו וגם שיטות עמוקות וגירסאות נפלאות בסדר זרעים ירושלמי ממרן הגאון האמיתי רשבכה"ג אור עולם רבינו אליהו החסיד נ"ע מווילנא וסדרתי בקצרה בלשון שלחן ערוך ומצידו ביאור ארוך על כל ההלכות והסעיפים ולשונות הרמב"ם ז"ל וישובים לקושיות הגאונים ונקרא בשם בית ישראל וטעם שם הספר ותוכן ענינם יבואר בהקדמת הספר באורך שם יראה המעיין ויבין דבר על אפנו חוברתיו אני זעירא דמן חברייא עפר ארץ ישראל בע"מ ס' תקלין חדתין מעה"ק צפת גליל העליון תוב"בא

ספר

פאת השולחן

והוא סוף וסיום לארבע שולחן ערוך

אשר נחבר בסדר השלמות אלו הלכות מהלכות א"י והם הלכות פאה והלכות לקט והלכות שמחה והלכות מ"ע והלכות דמאי ויהלכות שביעית ויעוד כוזה קני א"י המהגים ומבואר פניה לשון רבינו **דרמב"ם** ז"ל וכיוסוף הרבה הגהות דיינים מרבותינו הגדולים הר"ש הקורשי ותוספות ובה"ב ורמב"ן ורמב"ד ופ"פ וכמה הלכות מתוספתא וירושלמי אשר נשמנו וגם שיעות עמוקות וגירסאות בפלגות בסדר זרעים וירושלמי מורן הגאון האמיתי רבשכנה"ג אור פולס רבינו **אליהו** החסיד כ"ע מווילנא וסדרתו בקארה בלשון שולחן ערוך ונולדו ביאור ארוך על כל ההלכות והסעיפים ולשונות הרמב"ם ז"ל וישושים לקושיו הגאונים ונקרא בשם **בית ישראל** ועם שם הספר ומוקן עניינם יבואר בהקדמות הספר באורך שם יראה המעיין ויבין דבר על אפני חוברתו הני זעירא דנוחבריה עפר ארץ **ישראל** בעיניו ה' תקלין חרותין מע"הק צפת גליל העליון טוב"בה



ע"י החאמונות
והשגחת האברך
המופלא מו"י **שמעי**
כ"י במו"י ישכר
בער הלוי ז"ל

חתת ממשלת
אחינו השר
הגדול מחבר
עלי באשא
יר"ה

פה גליל העליון

עדיק **צפת** תוכב"א

בשנת שאלו שלום ירושלים לג"ק

הסכמות

הגאונים המפורסמים רבני עה"ק ירושלים תובכ"א

רבנים המופלאים וכבוד ה' מלאים רבני ק"ק ספרדיים
היו אשר תוכי עה"ק צפת תובכ"א

מה גדלו מעשה ידי אדם הגדול תלמודו בידו ליומד גדול
שמציא לרבי מעשה הן הן גופי הלכות שמהם תורה יוצאה
וישראל עושה רב פעלים ומקבצאל קובץ על ידי ירבה רבין
סבורתי רבין קמחי רבין בתראי לדעת ישראל מה יעשה כל
דמתעני מן דינא עליה דידיה הדר לכיזי דעת והפונה גדול
המעשה על כל קץ וקץ תלי

הדרור אדם ראו בני מיני מעלייתא : עמה הלכתא גבורות
הלכות גדולות אשר אסף איש עמוד יקר הפתחה נולת
הכותרת כל העם עונין חריו מקודש נקודש שקדשו שנים
צורה וציראת ה' הדר הוא נעלת הרב המופתה וכבוד ה' מלא
מ"ק תפארת ישראל י"זי באחד השבאים

מה יקר ונחמה ונכבוד מודע בשערים שמו רב ונאך נחמה על
התורה ועל הפעולה שריו גדול ומעשה רב בישראל גדול שמו
גדול גורבן שמו מר יכור רבא דלילין ל"י בקבא רבא הוד והדר
בקלם נהדר הרב המופלא הנשורסם בישראל קראו בשמו אור
זרוע ללדיק י"א ונוטעון שלו בעולם וזה אשר י"א את שמו
פאת השולחן חיבור על הרמזים בהלכות איי אומיות טרומיות
כל כהני קודש מנהלין

תלמיד גדול מגדולי ארומה נגדולי הקדש אשר י"ק מוס'ט
ידי אליהו הנאון הגדול הארומי המפורסם מר קשישא הדרת
אליהו זקוקל בחזקות ובמוחסים ובמוראים

ונקרא שמו בישראל פאת השולחן הא למיגמר : הא לאגמור
סיום לארבע שלון ערוך ממון הקדוש נאריה דאתרא מרן ב"י
יע"א ויבן לו בית ישראל שתי בתי מדרן הן מוה"ק כל
טוב מלאים

מה הלשון אומות אמירה נעימה ארומין לפעלא טבא איישר
בנוטב הלקח כחלף איין תיבור רבין בטעמא מרובה ומה עובדי
ערכה בכל ושנור' זו תורה וזו שכרה עץ חיים היא למחויקים
צה ברה' העובדי גם עשר וכבוד על אחת כמה וכמה נשבע
ונוטל בצרכה המושלמת בתורה תורת ה' תמימה עולה היא
מעלה ע"ג מעלה דברי תורה מעלין

וישראל עושה חיל שקול וערי בפלפולא הריפתא הא לו בטומקת
של הלכה נכונה השנוטת הנאות וחיוטיו דיין מהבאון
הגדול זקוקל הוא ה' כותבה דורשה ומניהה נמנות הנכונות
בארץ ארעה לישראל אבז תורפיה וימלא דולאים

מה נאה אילן זה אשרי אנוס יעשה זאת זו תורה לעובדיה
ולשומרה הכירה וגם חקרה בכל עמלו לפי שכלו השך צה הפוך
צה כל עמוק שבה לכהי הוא דלפתא הא לניגמר מיני דלרומיתא
אשרי אדם ונאך חכמה והוא ידע את מקומה ונאך עיני חכמים
לפרש להם תורה מהומה ומלא בטעמא מניהה ודורשה מיני
הרביניה ויה עובד וינה יפיו איש יביא צפריי וכמב לו ספר ודבין
אלו מנהלין ומנהלין

מה נאה אילן זה אשר ויחזה שדי יחזה שבר י"א ונוטעון שלו
בעולם בספרו הצהיר זה ספר תקלין חרותי אשר פרוי יתן
צטעו על אדמתה ק"ק צפת היחוד מ"ז גנה ישראל לעיטק
בארומיתא תדירא נמיס לילית כוונים ובתורתו יגהה תורת חכם
נקוד חיים נוי כעוהו מורה שאלכה כעוהו ככל מוקס
בתיך נבאים

מה אענה ומה אומר לכל הדברת ולכל האמירות ליה עיניו
ונה' מענה אלה ה' אלקים עד ארומה נכטער ויגיל בגלות
האל הזה נעים ונלים באשר יגוד הקנה הכיטה ורחה את
הרפתיו לא כאשר בלתי אס בויתיו(אתה תקום מרתם רחומים
שה פוהה ישראל בין המשפטים בן ישי בראש מהרה חושה י"א
ויגאלנו ועלו מושעים צה' ליון יראו עיניו כהנים ולויס בעבדוהם
וישראל במעונתם ושוקדים בקנה מוקס ומקנה נוקס לנו ללין

אח אכן נמי תימין מנאי דתנו רבין אתה הרי ישראל הוליס והב'
מכיסם בזו כסף בזו זהב : בנותן למיס לקוח את ספר
התורה הזה בכסף מלא ויהיו נקראים

מה נרא אהרת תורתיו כאנור ארור נסיב כ"זבו גידי לנגדר
על כל האדפיי' אשר תחת השמש עלה דפיסו ספר הל'
משטר'י שנה מיוסכלות הדפוס בלתי רשות הרב המחבר נרו ז'כ'
והשומע לדבריו יתבדך ונויין כמ"ס יברכה ה' מליין ונו'
צחולה ויגילין

אמת חפלת בטומות למעיישין ישראל בטח מרגשת פעולי אקויה
דבריו מסכימי קוס גזור רבין דא גורת אוריתא לננעי אשר לא
יקרב איש ור יחיד או רבים על ידו או ע"י גירי ליליה להסיב
גבול איש ישראל הג"ז להלדים ספר פאת השולחן כלו או
מקל'ו מהיום עד סוף ע"ו שנים רנזמים
והאיש אשר יעשה כזון קאי בצרור לטרקיה ימיה דרבין לית
ליה אסותא ית' דן נחש כרוך אל עצמו ואל צרור ושומע לנו
ישבן בטח ועליו י"ץ מרו יעד בא לניין בואל מושעין של ישראל
למורה המשרה

כ"ד התקומים לכבוד התורה לאהבת ה' הבומר בירושלם
תובצי"א בח' אדר הב' דהאי שנתא סינמא מילתא גאולה אריכתא
בונה ירושלם ה' לפ"ק
שלמה משה סוויין ס"ט : שלמה יצחק מיוחס ס"ט :

הלכ"ד עמוסי התלחות : הנאנתיס והנאנתיס הנאים על התקס
פה עה"ק צפת אמת חכון לעד . במודש שבע * כאן שנה
העושה ה' לנבויס ולישריי'ם לפ"ק ברב עז
ע"י אברהם : חיים יוסף : נייסם ורחמיא ניר
אנהורי ס"ט : צרפתי ס"ט : חר"א זקוקל ס"ט

הסכמת הרב המאה"ג המופלא וכבוד ה' נלא נוח נפש
צדיק כבוד מוהר"ר יוסף דוד אבולאפיי"ע נ"ע האב"ד ר"מ
דעה"ק סברי' תיו ורמשק יע"א

דברי הרב הגאון הגדול נ"י עיה פ"ה זקן ויושב בישיבה
נשיא שכבבל ענורתן סני המפ"י בדרור כבוד מוה' משה
חיים נר"ו האב"ד ר"מ דק"ק בגרת היא בכל רבתי יע"א
גם אני בחתי לכחוב בספר הקדש הלנה על דברת חור עיני
ישראל המאיר לתוך ולגדים הרב הגאון המפורסם בתורתו
כמהור"ר ישראל חשכניו ה"יו בעל ספר תקלין חרותי אשר
ה' זיכהו וסייעו סייעתא דשמיא לחבר ספר שני ספר פאת
השולחן והוא סימא דכל ארבע שלון ערוך והוא ממקוה
להביאו לבית הדפוס להדפישו ויירי רכינות אין כסף כאשר
חמיונה ע"י בנותתו מכתב הק' שתי"ח דבר הקדש דבר י"א
אתיא

אתיא גדול גדול הגידו צנצורים והשמיטו צמבול * מעשה ה'
הגדול אשר עשה עיוונו ונעלאותיו : הן הן נוראותיו בדת ה' תורה
ומנות * אשרי נוראי עקותיו : הן הן גבורותיו * מלך גדול מוכרין
גבורות * בהגלות נגלות על הר סיני והאר בוטר בראש על פני
כל הארץ : ויהי קול השופר מתרדף האלמרות והוא אזה אל
מישר

הבכמות

מזה לאמר מה תאמר לבית יעקב ותגד לבני

ישראל

אתיא דבר דבר אשר זיה את אבותינו ואת המורה כי טוב סקרה דבר טוב לחנף דור דבר אליו בחורב לאמר זה זכרי לדור דור משוש דור ודור * פקודי ה' ישרים משוחי לעד לבני ישראל קורה הדורות * וקבל ה' יהודים * את אשר העלו * לשמור ומשמרת הקדש עבדו את ה' ביראה וגו' ישראל אשר כך יתפאר ויתברכו צו גיים וכו' יתהללו * ויושיבם לגמלו ויבנה כי ע"כ הקדומו פונויה לאזוניהו שם שם לו חקומשפט ושם ניכסה בשירה והמרה מוחן ומירות רטו ליעקב שמהו והגלי בראש הבוים מי כעמך ישראל

החיות לחלות בעשר חלות חלה הארש חתם הרי ישראל הביטו אל אור ישראל הספר הנחמד פאת השולחן הגיל ולכ נמנתו להרבות ולרבוץ תורה בישראל אליהם אישים אקרא שתגמנו עליו בעין פקוחה על דבר מלואו רבה שיש בה ריבון תורה ריבון הוספאה וזלו זולו הלוים וזכב מניס בעגלא וצומן קריב לגלות אור ההורה הנחנה על פני הגל וזה * בעמנו וצורב דלקתם שמה יעשו וכה יוסיפו ביתך שאת ויתר ועל וכל המוסף * מוספין לו וכן משמים עושר גסכבוד ועל כל פרטה ופרטה תר' קבא דרימי העשיר לו ירבה וגמירי הנה כי ין יבורך גבר לבדך על המוגמר כהני ברכתא מעלייתא לחמור רבנן רבנן חיי"א ורב הו"א ורב בני"א וכסאם לעד יכון כשחר ככן שנים ושמיים בהשכיות מצמחים לחכול ומפרה ככה"ר והגיאה וכנפשו חלה' הונונה עיר ככל יצ"א כהקם שפ"ט הקל"א כסדר או יצ"ר משה ועל הגל רוב שלום הצעיר משה חיים ה"ט

הסכמות הרב הגאון הגדול המפורסם נ"י ע"ה פ"ה מופת הדור צדיק יסוד עולם כבוד מו"ה משה מ"פ' רמ"ן אב"ד ור"מ דיק פ"ע שבבוג' יע"א

זוה הו"ת גברא רבא ויקרא מר"א דארעא קדישא הרב הגאון הגדול כמורה ישראל כ"י חושב עה"ק צפת תורתמוד של רבן שכה"ג גאון עון תפארת ישראל רבינו אליהו החסיד מוולנה ויע"א וספרו של ד"ק בכל אשר בעל ברזש עון תפארת ובחננו הבינו גם חקרו בקרא"י שמו ספר פאת השולחן על דיני לקט שמה ופאה דומיא' ושביעית וטהובים באס"ק ולא חופרם בש"ע ובלה לדי איהו קונטרסים ועיניהו בהם ומלאכי מלא ברכת ה' ע"כ כל גזותיו הן בקורותיו כולל מ"ש' צבלי ויהושלמי כתיב וע"ס: הרמב"ם על הלכות אלו ומאי דנוסיף שפיר קא מוסיף והחלק יעיד על הגל גלא כהכני ומסכמיו קום להקים את דברי הקורה הו"ת ולסייע ידי הדיק' הגאון המחבר להו"א לאור העלמותיו יפלו תולה הכמותיו ולכשיגמר ח"ה הקנה א' בחמור הקצובים ולא נקוה שימלא ח"י ש"פ שפירן גדר להשיג גבול כי חרור הוא והמסעינו יתברך מניי שגדול לשמן כבוד בצרנינו ' ק' ית"ש הדי' לכבוד האורה ולכבוד ת"ח פ"ק פרעשבוג יע"א יוס' ד' ערב ט"ב תקל"ד לפ"ק משה סופר ונפרה"ק פורט

הסכמות הרב הגאון הגדול סיני ועוקר הרים המפורסם הגדול בדורו כבוד מוהר"א אברהם אבלי נ"י רמב"ד דיק ווילנא הברה יע"א

אירא דא"י קא חוניה חויות דרב אשי ורבינא קנה חכמה ובינה ה"ה הרב הו"א ג' הרקורפובקי המפורסם כבוד מוה"ר ישראל כ"י חד מנין עייל להסה וגליים שעלו להסה נעשו תיישום וגדולים בחורה ובחכמה במקום אשר ה' שמה * וביותר הרב הגדול הכ"ו גם בהיותו פה עמנו זה ערך משנה ועשרים שנה ה' לו שם פחמנים ומוחן לגבר חכם בצעו ויראת ה' כל הימים ומאזו ועתה הלך וגדל ושמו כולע ביהודה וגדל בישראל * והנה עתה שלח את דברו לדינו הקדוש' בחבורו הנחמד בהלכות התלוים בצדק ודבר דבר על אכזביו דברים נכונים ומיושבים תרי"ו מתרן לזאת לפעלא טבא' אמרין יישר פעפטינו ליישר ועינינו באור תורה להאיר ואור מדע עלינו יאיר וני שלם צלב ונפש להעלות על שולחן שולחן ומשביח' משביח' הדפוס יחי' ידיו ומינפות וזה התוספה לאמרות ה' הארופה וה' יוכנו לעת ישרה רוח ממרום עליו ומשמים עליו להקטיפה ונעלה בית אל ובגולה רבא וה"ה על כל האודופי' אשר תחת השמש שלא יפסו ספר הלו משך ט"ו שנה מיום כלות הדפוס בלתי רשות הכ"ב המחבר ר"ו וב"כ והשומע יתברך מאלהי הארץ ותע"ב

הכ"ב סנדבר לכבוד אכסני' של תורה ולכבוד אה"ק ת"ו היום יוס' ח' ר"ן חייר תקל"ס לפ"ק פה ווילנא יע"א נאס אברהם אבלי בלא"ה ה"ג מוה' אברהם שלמה ובלה"ה הרב

אתיא תורה תורה * ומלת ה' ברה * זו תורה וזו שברה * כל העם אשר בשער והוקנים עונותיו' כופים לשמוע בלימודים והנה מלאכי האקים שולים ויורדים כי שם נגלו חליו האלקים לעיני כל האודים * ללקט אורות אחד הוילד אשר נולד לישראל ואשר עין לא ה' ולא נברא כל הנשונה קימו קצלו אמרת אנוה' לרופה כי ה' יתן חכמה מה שחזי' תלמיד ותיק להדש מוה"לכו' וכשמת שדי תבינס חכרי אלס ונא' חכמה * ותמימים יחלו טוב מלת שדי ממרומים תורה חכמה מי יבין ומסתרות ויקס עדות ליעקב ותורה שם

אתיא זרות זרות בכל דור ודור מי האיש החכם ומיכונודעתיו שדולה ומשקה מתורתו יבואו ויבידו דלקתו וכבד בספר מה שהעלה מודתו אשר פריו יתן בעתו מה שקבלה נשמתו * ויו"א לאור קעלמו' חכמה אמרות שטירות יצ"ו והני כמה הלכתא גבריא' מהני נול' מעלייתא לילה כיוס יאור לפשות רבן אביו שבשמים הפוך בה והפוך בה מה אמת אפי' שבידא דעסיק בה רבנו מנגא חוונה ביהוד' ונולא כל נלעשהו להשפטי הדרא * חכמה נשאתה להבין ולהורות כל שיטתו בלמידה וילמדה את בני ישראל

אתיא אחד אחד מו מאי דקמן איש אחד מן היצותיים ונא' רוח חכמה מווקק שבעתיים ויבא ישראל אחי ואחי' ונתחיתא בדי' מתפתח דמורה גליוה לדעי' נפל נהורא נבר נהרא * לפקוח עינים עורות הדור חתם ראו הנחלא כזה איש אשר גלו המלך בעמולה של תורה המחמד בטובו תמיד מידוש הוא שחידשה תורה לכו לחמו לחמה של תורה את כל אש"עשה ישראל מעשה ידי אומן ידו פירש עבד לה פרישה מילי דמסתקון ושחזרה רבנן ויאתרו מן הרי זה עשון הלל ומי ימלא גבורות הרב המופלא וכבוד ה' מלא ויקרא שונו בישראל כשם הגדולים אשר בארץ איין ומיקן האי ספרא דבי צד זה שמו אשר יקראו פאת השולחן עולה על שולחן מלכ"י ומאן נולכי רבנן כמה שמעתיה מכינן בקומתן ובציונו יסודתו כהדרי קטש בחכמה יסד ארש על הכשר הגדול הרמ"בם וזללה' על הלכות התלויות בארץ מילתא דלא שכיחא לא תקון רבנן והוא פתח לה פתחא להאי פרשתא בצר את התורה הו"ת מאיר ובה וכו' למאורות עין כל הארץ עיני כל ישראל

אתיא קריאה קריאה * לירי חוי לי מקצת פאה * וארצה מראות הלכות מרובות מקוה ישראל לא תשבע עין לראות ונה כמלנו לחכי דברי פי חכם עד אין חקר וכפלאות עולה באחד ונולא מתיין ספורות אליהם אישים אקרא לקוח את ספר התורה הזה אשר דברו כמורה למה הישבו עמנו וראו כי טוב חמלה לישראל הוא ויהוה הוא הדרה לאיש אשר חלה לו י' נאה לבדך ויברך דוד יהי אלקיו עמו הוא יעלה מעלה ע"ג מעלה לשם ולהתפארת ולהלה הולך ואור עד כען היום יהי מאורות כך יבדך

אתיא זכירה זכירה * אנה ה' זכור אל תפר בריחך אתנו ורצה כי עמך הנוי הזה ירוד ירדנו ובגוים זריתנו עם הקדש שששנה בין הגוים דמהלכין בבוה() קומוה' לענוותיחך גאלת שטת נחלקך

הסכמות

מלקח קומ' עורפה' לנו לכנה צרק הניתק שלט הגו את מקדש עמך ואלא מרעיק' טולה לך לעולם ללוד וזור נספר ההלקח קול ובשר ואו' גאלת עולם תהי' ה' יתן אומר הנבשרות לימי בר נפלי ונמניני והיו ענינו רוא' ודוד' ע' עד ה' רא' ר'א' ד'ה'א' משיח ישראל דברי עמום ה'תלאות ממקרי הזמן ותחלו' החוחם פתוי' בכיון ב'א' שער'יו בתורה.

הא דרשא בע'ים תמיל ארץ ונולדה' כל הגשם הבאה הארץ וכל אשר עליה ישראל עליה ב'תחשבה' לטלות ולהרחות על ארץ העובה ויטכנו לעד עלי' והורוהו ונעורו והקרי' לה זב'א' יתקין ישראל שיתקלה' כלי ממדה אנולה' אלפסיהו יקרא וזה והלה את תמרוקה ואת ממוסה ויקח' ויב'א' תליו' ותורה כס ב' ישראל

הא דרשא גויה לדרעי' ונפל כהור' שלף ויב'א' הגוה' : הודה וזיה מאיר בת עין עינ' דחיה עי' כההכס קיעל' אתק כפלו' למחוא' אוקב' נאמן ריחמתי' עויו' כפרות' לפני ענינ' . שולביש'ו עמה רוח הבריות טוה' וכו' הוסף תת כהה הלך ור'א' זב'א' יד' טויה' דן ידיו עמו ליה' רב'א' ודינ'א' זוטא' כד יקוב' אחד כרע'א' אב' ריהט'א' ספלו' ענה הג' ל'טויה' חף הוא הים תמיו' בסוף גלי רויי'א' הא בנינו' דשמי'א' . דיו ליה' כפר' כתי'א' אשר כס' משה לפני בני

הא גבר'א' ישראל עשה חיל קורה' שלשונה לא ידע אמש ערכה עומקה ורומה רחפה ורחכה דון מנה ומנה ויל' ציר'א' הכתק בעומקה של הלכה כגשף בערב ערבים בחובה ויל' כס' כל טענו' ליה' חרותו ונרות כלי' דגמר לה לה אשרי' ישראל יי'א' חתיו' וכל פעל'א' חיל' לאוריית'א' עד שיבה ויקנה' לכו מו' מפעלות זקן זה שקנה חכמה בשקל הקדש תתקין חתיו' . כתב לה נעשה כהנהגה ובתפורה במוה' ובמשקל נעש' וכנה' ונעשה חונו' ויהי ידיו חמונה ברה' כחמה ויה' כלנה' נעשו' כל ישראל

הא דסקא' שדר לן שופריה ונענע'א' ליה' כסא'א' כפרים עם גרדים שהכפרים מקדומו' ליום הכניסה רהוטו לפרק'א' ספרי' רבה לו עובד השמועה מי יורה דעה לא' הוא ידעי' רבנן מאי פסקא' חכס ויב'ן פסקא' דלינ'א' ככנינ'א' חרופ'א' דרך הגש' הגדול הרמיב'ם זיל' שטיח' לא מחלפ'א' לכל הוד החוקה דבר שה' בכלל ויב'א' חמת מעלת הרב המופלא גדול העשה בישראל גדול בניו דיינ'א' וכחיה לעומק'א' עולה על שולחן ונכיס' וימנו ב'מתקה פאת השולחן כמראה חמה העומקה הוליה' מנחקה היה אור נלל בני ישראל

הא לן ה' אלקיס נמי' לענה הרעה ויב'א' בארע'א' וגויר'א' פרוש מרובה עמוד פריש'א' לחיק'א' ליה' שתיק'א' היינו בטובה שרמנה סר אחר בית ספרי'א' ודק'ו' לערים () בארע'א' דמח'א' כהררי קדש יבדקו' וישרי' נור' שלוח' לאיילת'א' חילת' אהבים אכתי' הכיבוטי' לשקול נור אב'ר' בימי' כהנים בעבודתם ישראל עושה חיל ומברכת' . יבדק' . עבדי' . לעיל'א' מלל' ב'רבת'א' ד' יבד' ישראל

הא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

בשמי' שמי'א' כהלה' ל'כ'ב' רוח'א' נשברה' לעת' מרפ'א' והלכה' צ'ע'ה' פרוש מרובה עמוד פריש'א' לחיק'א' ליה' שתיק'א' היינו בטובה שרמנה סר אחר בית ספרי'א' ודק'ו' לערים () בארע'א' דמח'א' כהררי קדש יבדקו' וישרי' נור' שלוח' לאיילת'א' חילת' אהבים אכתי' הכיבוטי' לשקול נור אב'ר' בימי' כהנים בעבודתם ישראל עושה חיל ומברכת' . יבדק' . עבדי' . לעיל'א' מלל' ב'רבת'א' ד' יבד' ישראל

הא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

הא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

דקדמת הרב המחבר : לכבוד הספר מירב

ברוך אלהי ישראל מעולם ועד עולם ומעולם העליון שבכולם עד עולם השפל בתב'א' הסול'א' אשר הנחילנו תורת אמת חנוכה באל' כחונה באל' כח'ים מיומנו' אש' דת' לנו' וזילב' על ידה שני העולמות ב'מתחתו' ותבונתו' אשר חיי עולם נעט' בתוכו' וכ'ס' ש'אל'ס' יש חלקי' הנשמה והגוף מיור' שמים ארץ' כך בתורה יש חלק' נשמה והם נ'ס'רות' . גנוי' חמודיה' חלק' הגוף פשעי' התורה

הוא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

הוא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

הוא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

הוא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

הוא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

הוא ל' לה' שטלנו' גוד'א' רב'א' ומי'א' על כל האדושי' אשר בעולם ומרב' המחבר נרו' ו'כ' והשונו' יתברך בשם אלקי' בעלה' כה דברי החוסם פה ארץ' ישראל לכבוד הרב המחבר כ'י בעלה' הצעיר אברהם כמחור' יצחק ענתבי' וזלחיה' סיט' ישראל

דקדמה

ה' אורז אין וכו' חסל לאל' שאמר העלה כור חיטים כו' אל' העלית קב חמוטין וכו'. גלאו איל' מוטב אם לא העלית ופרטי' חומטין ארץ וליהיה שנתני' זה בחטים כדי לקיימוהו עניני' ארץ ה' שהוא קיום החכמה כמלה שנתחקה התבטל והשג' ויש פת בניהל חסלן שתערב לנימוד תורה שבע"ס ביהיה כדי לקיימה וויס במשורה התמה הוא על ריון דאורייתא הגמוים בחבדות המושקין לבו שי'א כמים וקתיב דבש מצאת אצל לך והן ג' הראשונות דעה בינה שעל וע'ז אמרו בפ"ב להגיגה דמספלא מןך כו' במכסה כו' אין לך עסק וכו' ושמעתי בזה הפיוט דפי שקלים או רחית וספרת והכנת וכו' ושאלו וימרו הגלון החסוד רבינו אליהו כ"ע מזה כל כך הינות והשיב שהם ל"ט תיבות ובהם שאלו וישנת מוטלס ביום מלאכות על ונעשה בראשית שנהן ברת עולמו ושנת מוטלס ביום השבת ולכן כאשר לנו ל"ט מלאכות שבת וזהו העל שברית כדורא שאינו נפסק שמים נוחן מעשר בכל יום טל ע"כ ולדעתו ג' תיבות הראשונות הם ג"ר חב"ד רחית הוא חכמה כו"ש בקבלת וכו' ראה הריבה חכמה לפנים היו קורין לכתיב רחיה והוא אשקליריה הנזכרת וספרת הוא בינה כמ"ס לתפנתו אין וספר ונאמר (ד"ה א' כ"ו) איש ונבין וסופר ודניאל ב"דיומי בספרים ודעה כולל מו"ב כידוע * ולכן כ"א הכנה גדול חכמה וכו' בינה כמ"ס * כונן שמים בהבונה * ובתבונה יתבונן ויתבי' מנין חבל בחכמתו ווי"ש והכנת וכו' מלא הוא שאלו הג' הם ומלאכות הבריאה דכתיב ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בלעמו האמונת נבקשו * ואלו הג' הם גבוהים וענווים רחמים ל"ט מלאכות ובחסדי הג' מן ל"ט שאר ל"ו שבהסומות הדרגה והחכמה ווי"ש גול אל ה' דרך שיהיה הדרכים להשיג שם הוי' ב"ה ח"ך שמהוה את הכל * ובגמ' אמרו בב"ב וכמה משורה א' מל'ז בלוי'ג ווי"ש וויס במשורה תשעה א' מל'ז בלוי'ג ה"ל * ולא ח"ך גדולות ובגמ' אבותי ועל הארץ קישן דרגא דענוה אף צנת סילוק מהתורה * וחי' לער תחיה * גם כדבר הברת להחיות איש יעשר כניעתו שמהו"ו וכן חיי התורה שנק' חיים כת"ב אשרי אלם מפתח תמיד בל"ח תיב' שפחד שלא יסב וירך למשמש תמיד כמו בכיסו * ובתורה אהה עמל בג' חלקי תורה עין מוח לב * תורה שבכתב המיוחס לעין כמ"ס דברים שבכתב כו' * ותושבע"פ מיוחס למוח שיזכר אותה וריון דאורייתא המיוחס ללב וירך להיות עמל ויבצ' הרבה לברר ולבן התורה הקדו' - וביהיה ה' ובענוה ושלמה וע"ז אשריך טוב לך בעוה"ז ועוה"ב שני עלולות הכל בתיוקן הגוף והנשמה ע"י גופי תורה ונשמחה * והארכתה שם בזה ותורה שבכתב נגד ממה שהיא ג"ן סדר' כמ"ס בחי' ע"פ גן נעול כו' והושבע"פ נגד לבנה המקבלת ומורה שבכתב כמו לבנה שמקבלת מאור האמה * ווי"ש הנחמדים מוהב וממו רב וזה נגל' חמה ונגד תורה שבכתב שהיא ו' ספרים כמ"ס בחמ' שבח קדו' ע"א חכמה עמומי' שבעה חלו' ו' ספרי תורה וכו' במדרש פ' שמי' ובב"ר פ' ס"ד וזהו זהב שהן כפולין נגד פנים האגואר והיטוב שהא"ב * ופן נגד תורה שבע"פ בחי' לבנה מושכן פ"ז

זכות ביארתי מ"ס בשבת פ"ה א' * האי' דקדוקא דקא מתי' לרבה דקא מעיין בפעמשהו ויהיה ארבעת דלדי' הוסי' כרענא וקא מיי'ז בהו וקא מנפן ארבעתי' דמא איל' גמא פיוול דקדמיתו שוויטיו לאודניו וכו' ר"ל להגוין כפר בתורה שבע"פ שהוא שמונתה ולכן קראו פיוול ונבחיית פו שהוא האבנה הושבע"פ וזה על עיקר גיעתיו ועמליו לברר ולחזור האושבע"פ ולשאוב מים קדוסי' ונושעיהו הישועה הוא הי' התלמוד הקדום יגרו' ארבען לעלתהו הישועה האו' הי' התלמוד הקדום השתמש בשמושה של תורה ושקלו וטרו הרבה בשני התלמודי' הבבלי והירושלמי * ע"פ שלם הוד והויר ורוחב תחנת לבבם שהי' לכן נפתחו על אולם וע"פ קבלתם מרבותיהם שיעוהם יגידרסמם ופירושהם בכל הסוגיות ואסקי' אשמתהא אליבא דהילכתא

בצרוחה ויבנתו וקצתו בעלי האמות מתמחדות נטויה הלכות פסקות על כל סדרי התורה שבע"פ * וראשון בקדוש ה' האלם הגדול הגאון משה איש אלקס רבינו הרמב"ם ז"ל בזיבורו ספר משנה תורה הלכות קפועות וסודות יתורה חתומה תקנה ואחריו קמו רבותינו בעלי הש"ע הגאונים מרן ב"י ז"ל וסור"מ ז"ל והעריכו ארבע שולחות בלל הדברי' הנוהגי' בזמן הזה ע"פ לשון של הרמב"ם ז"ל והוסיפו חידושי דברים שנתחדשו או מגאונים' שהיו אחריו והמה האירו עיני כל ישראל לארות הלכס למעשה ואחריהם כל גדולי גאוני האחרונים ז"ל ובפרט אחרון הגאונים בזמן רשכבה"ג גאון הגאונים רבינו אליהו החסיד כ"ע מזוילנא אשר פירש עליהם על כל הארבע שולחות והצירס להגלמוד' וספרי הגמל' ורבותיו הראשונים האדו עיני כל החכמי' בהשקפתו בזמנך דעתו הקדושה * מה טוב ויפה אף נעים אעשה האולח והטור בו מלכיס ימוכו בו שרים ישרו בו נגידים ודברו טולס נכוחים למזין וישרים למולאי דעת אמנם כל אלו השרים ומלכיס רבנן קדישין היינו מקום שורה פאה לעני' שבשישראל כמוי כאשר לא הכניסו בשולחנס כמה הלכות בהלכות אי' לא סדרס הטור והשי' והאחרונים והמה הלכות פאה ולקט שובחה והלכה דמאי' והלכות שבויעיה ומאי' אל לבי לאחר אעשה גם אנכי לבית' בית ישראל * וחלקט פאה בשה אחר העומרי' כי חולי מקום הגיוני לי מן השנויה להתגדר בו נמנען וישלם שנימות ונעשה הארבע שולחות ויעשו גם המה הלקט והשכתה והשכה לעני כמוי

והנה שיעי' שיכוני לבוב * אחור מזה דאחריו מיי' אנכי * לעמוד במקו' גדולי' ה' ששונים כמלכאי' אשר לביתוהו כאלום ואם גדולים האמוראי' הקדו' אורח על עלמ' שלכן במחטו נקב. סדקות וכסיתא בגודל' לגמרא וכאנשיהא בקירא לסדרא * וכאנשיהא בציורא לשכתה אמן וזה ענין בתי' וכו' אשר אף למחוריהם אין. אנו יבנים להעריך ערטינו ואיך יעירב אל לבי לבשת אל הקודש פנימה ברם רחיתי ומעשה ונזכרתי הלכה כי חובה לאדם לספר * מעללי ה' וכל אשר מביא על האדם יסורו' וזרות ואשר עמד בנפלאותיו * כמ"ס בזהר פ' בא ויל' כגוונא דא' חובה הוא על צ"ג לאשהה תדיר קמו קב"ה ולפרסומו ימי' בכל ארנון כ"ס' דעבד וכו' עיי"ש * ובכן גם עליו יצרכה להוכיר היסורין וזרות שעברו עליו ביסורי' אי' * כמ"ס יסור יצרכה להגות. לא חנני ויהי בשנת תקלצ"א נסונו ממדינתו אחר' עורר הרחוקן יסודתי יסודות קבועות לישב ארצתי בכל גלילותי * ונעפתי בזמנאות הנוגפה בגליל הק' ר"ל לא תקפין' והעשה בני' אדם כדגי היס ר"ל ויברחו אנשים רבים למדברות ולייערות פשיחת וגם אני וצני ביתי נכעמי לנשי' ירושלם חו' ואני' בדרך תמה עליו נוח ביתי אשת נעוריס הלנועה יראה' מרת העני' הנצב' ביום ה' סיון * ואקברה בדרך ירושלם * וגם ספריעם תוב' בצבצו' עס כב"ב לנשי' ירושלם חו' * בסהס מלכאי' ממחר' אימה ומשיכה עלה ימות בתלמידי * ושונה נלקתי' כפעלים בעוה' בני' לאוני' ואינם כקורי' ממד' חמודי' לבני' בראשונה החל הנגף וללקח המני' המופטב השקון ווי"ש כמ"ס יואל כן לאותו דקין מוח' המנוח נוה' יול ז"ל ביום כ"ז חמונ בן' טובי' שנה ואחריו נפטרתי בתה האנועה ימרת לזה כ"ע נת. חו' שנה ביום ז"ל אב וסאר ממנה חתן יונק וכן ה' יקר' ילי נכדי המופלב כמוה' אליקום יקר' וסבול' יסורין רבים לגדלו עד ה' בן כ' שנה ונלקח ג"כ ממני בזמנאי' האב דמונאי' שבעי' תקל"ד ואח"כ נפטר בני' הנמחד כתר נתון עש"ק ט"ז ארבעתי' הנחמדה ומרת אהבה נפורה י"ד אב ואח"כ נפטר בני' הנמחד יוד השכל כן ד"ש כמה' זכב וולקף ז"ל ביום ח' י"ז אב וזה אלי' שמועה רעה מגליל הק' שנפטר אדוני אבי הרבני האושלב בחו' עסקן במלות כמיהה שחאל ז"ל עס אחי מגדלתי האדקניות מרת מלכה כ"ע * והייתי כסוכב בלב ים בלש התבשרה הכי' וארצה' וריעי' רחוק ממני והייתי סוכב * על הגב בוכה ומתפלל ומתהנן לפני אבינו שבעשים ובתי האנועה מרת שיעידלי

הקדמה

שיגדל חמיו יהיה ג'כ קטנה הולח ומלכה על ידי דמועותיו על
לקי עיני יהוה תיש על כל אשר עבר עליו וגדול כיום גדרי *
ובגלילי הק' הלנו עדרים עדרים ארשי אמה גדולי אבורתינו
הקדיקים ומעמיק הלב הארתי מלין בשפל קול התחנה לאשר
את דכא ישטן נכח שער השמים לאמר * אנא מןך מלא רחמי
קוס נל ורחסעלי ועל שארית פליעת בית ישראל אוד מולל מלאש
אחרי שלמה האם עם הבנים ותפשי מעשה אבינו הוקן יעקב
אבינו ע"ה אשר רל בעת צרה * כן ארזי נדר נרתי לאמר *
הוי אס תפשה עמדי חסד * והקיומתי מחלי זהל אז איגע
לסדר חיבור ספרד ורעים בקלמוד וזקלני עם שיטת אדמו"ר
הגאון קדש הקדוש רבינו החסיד וזקיל אשר זכתי לשמש לפני
מותו * וזכותו הגדול יעמוד לי לחבר ולסדר ההלכות אשר שנינו

רבותינו הקדושים הקדמונים
זחנה אחרי בני בני רב ונרדמתי בשינה מהוך הבכי ודמה
חלנו אחד באיובע בי ויערני באים אשר יעור משנתו וכה אמר
לי כגוף ורפוא ותן אלו והלאה הועיט חסרו עליו וזילני אותי
ובתי הגי' וישניו בגליל לגלילי הק' לביתי אשר זכתי מאז בגלילי הק'
וגרמתי הגדולים בנה ביתי * ומלא לי אשה בת גדולים הלמטה
אשה יראת ד' מבית מרת יוסא ביילא חי' בת הרב המופלג
בחיור זקן שקנה בכמה כבוד מוה' דוד סג"ל הגאון הרב דק"ק
יאמפולז י"ל ואח"כ בשנת חורב המגפיל ר"ל בגלילי הק'
ועברו גם עליה יסורין ומלכות נפשות ובחולי התסוקן הגו' נקמה
למות ושמה ה' לקול בייחתי וזכות אבותי עמודי שביה קונה
וגם נצבה מחולי * ואח"כ בשנת טעל מתקנו הגביר האדיק אור
החיים ז"ל עברו עליו צרות רבות ועמד ואיוות מוח אג"כ טעל
מתחד עיני הנן יקור לו כמר שמואל זכב בליל ר"ה תקצ"ב *
ואח"כ בן קטן השני מנחם שמו ונפל עליו כל משא סבל עול אורי
צבור הטאר כולעיו ההגהס ולכלתס ולראות כל אורי סיפוק
ומדר לייודס וסבלתי צרות הרבה מוצרי הגוים אולי הארץ בשנת
שוגרה העיר עברו ע"ה והסלחתי בצתי הסוחר בשבי הקשה
וסבלו פחדים ואיוות נוח ומכולס הזילנו הרהון יח"ש ונתקיים
בי הכתוב כי מולל צרה הזילני וגומר באלהי' בטחתי לא אירא
וזה יעשה חסד לי עלי אלהי' נדרך * אישלים קודות לך ומפני
סיבת טרדתי המרובי' וגם אשר בחלה נפשי להכניס ראשי
להוציא מנח אל הפועל חסורו באין עור על האלחות הלפוט הקשה
עלי מחד להשחרג בחובות ח"ו נמנע להוציא לפועל ואח"כ בחודש
אדר תקפ"ה * הי' פה עה"ק צפת ת"ו ומטלת בח"ס ציונות
הגשמי' הנשמים ומרובים רוחות קשות ונפלו הרבה בח"ס ונפל
ציתי בלול י"ג אדר ונכתי ונכתי וסכני ישבו בתוך הבית בשנת
שנללה בנרות ח"י עשה לנל נ"כ בייקוס הוהי' שהזילני עם כב"ב'
זאת בתי הצומה ערע שיגדיל תי' נחתי אותה לאיש חסוב ות"ח
הוא חמני הרב המרוץ ובקי ירא ה' מרג"ה המפ"ל כבוד מוה'
ישעי' כ"י מעה"ק ירושלים ת"ו ה' יצרכם עם בחס היללה
הנעימה מורת שרה הרב חמני האברך המופלג החכם השלם כמו
משה יוסף כ"י עם הבן יקור הגולל להם זה שמו אברהם יצחק
ש"י ובתי הקטנה האהובה מרת ליבא תי' כולם יעמוד על הברכ'
ויזכו לכל טוב ואלוהך ימי' ושנים

או אחתי און זה כ"ה די ה' לעוררני על אשר אחתי ונרפתי
לקיים נדרי ומתעללנו בבנין בית ישראל הוא ספרי הלוה
לכך נפל בתי ישראל ועברו עליו כל הארצות הגי' * ומנחמי חמני
ואחתי כבדר מלני לקיים נדרי לה' * וסודרתי זה הספר והוא זה
אלו ההלכות שירדתי עימה לגון הרמב"ם * והוספתי ההלכות
חידושי דברים הרבה משיעור רבותינו בעלי התוס' ור"שי והר"ש
הוקן הראש"ד ז"ל ושיטות עמוקות חדשות מנחמי חמני הגאון
החסיד ז"ל חביריו לירושלמי ומשינות סדר ורעי' * והכל בקצרה
כלשון שולחן ערוך בהלכותיו וסודותיו ומעשיו * ומחבבותא דח"י
הקדמות: בהחלטו בשלטה סימני הלכות א"י מליקוטי תיבורי
הרמב"ם וגאון' וחידושי דברים אשר לא נדפסו וגם סימני ס'י

וכמזירה ביאר ארז' * כו"ט כחזב חזק וצבאר על הלכות * חזון
הוא הקינור שהיא מיראה סמוס * ואח"כ צבאר על הלחות
כי בזה ומקיים הלימוד בדרך קצרה שנכלל בו הביאור: וכליתי
בביאור זה כל שיטות ולפון רבני הרמב"ם מןן טובעו ובמקומי'
שמרן הלכות כשאר בקושי' או ישכ צומוק יצתתי ונלאתי בעניה
פתח פתוח הנהל וכן עם הגאון בעל המשנה למלך הי' לי מות
בפלוטו העמוקים וריתתי בכמה מקומות קשזתי וברדתי בפקוחי
והוספתי לוינס הדשים הרבה מחוספתא וירושלמי אשר השמיט
הרמב"ם ז"ל ואשר הנלני בזה עוד כי בשנת עיניו וחיבורי לא
הי' בדי' ס' מוס חיים להגאון פרי"ה ז"ל מעט הידושי' על סדר
ורעים להרמב"ם ואח"כ בא לירי וראיתי ומלאתי כי טוחתי למעתי'
הרמבה והעמוקה בכמה מקומות ובכונה ונקמתי בארתי אחתי'
כל זה אמנחמילי לחבר ונצבאר כי הי' הטובה עלי ויש בדי' הגנות
על התפרשי' כי תורה היא והרשות נהנה וגם עם איהו גדולי'
אחרונים הייתי דן ומשיג לפענ"ל ונחת אודיע כי נא הי' בדי'
כמה פרים מחורי הכשרדים ז"ל בשנת כותבי וגם ח"ב שפיר

מורכבת המשנה לא היו בבהמ"ד שלי על הני דמוס הספ"ס: יחלתי
דחתי לידו ספר כ"י הגאון בעה"מ ס' הסד לזכרם שזו גנית
הביחן שחבר בינו הגאון בעל חו"ט ובכפס על ארעיס עיינותי
זו ולבריו המורושי' המורושי' הגאון חתמי' פמחה וגם כי
בכונה דברים הי' לי תשובה ע"ד לא כתבתיס מפני כי לא תפס"ס
בעולם בדפוס טרן וגם כי יש ס' ונהרב בשל הי' אדם שמו שעיר
צדק דביוני א"י עם העתיק רק לשון הרמב"ם וס"ע ולא חדק
ביאור: ונל יגע בשיטות ירושלמי וישות רבני הגאון ז"ל כלל
והייתי כדן לפני החכמים יופרט שינות מלשות כמותק ומלאת
ומלדמו"ד הגאון החסיד י"ע בביאור לכדך ורעי' דהארין הוא

ל' שבינו לירושלמי ובבלי וספרא וספר וכל האורה הקדושה
כאשר יראה הרהר בהקדמות תלמודו הגאון חמני המפ"ל
המנוח כדן ר"ה ח"ס ז"ל: והוא הרב דק"ק וואלין לספרו שנות
אליהו על משניו ורעי' ולספר ספר דרעי' וספרו *
ורבינו הקדוש החסיד ז"ל הי' מרגינתא דליח לה עימא כאלח
מדורות הראשוני' כאשר תורתו הקדושה מעידה עליו במישרו
שחיבר יותר משיבעים חיבורים וכל דבריו בלישנא קיטא וקצרה
כלכפי' אשר ברקיע השמים ויש הרבה חיפרים בנפשות שהמה
קורים כמו ס' קריים בסתרי תורה וז"י כ"י ביאורי' רבים וכל
החיבורים חובר הכל על היומו ארבעים שנה ואח"כ לא כבש
ולא חיבר כ"ה ע"י תלמידיו כי הי' מועין טובע שנלתי אפטר הי'
לני ומי לכתבן כמו שמתעני מנחמי ח"ב הגדול ז"ל שבע עיני
שהי' לו ק"ן פירושי' בפתוק א' בשיד העירס ונל מנלל איש סג"ל
מקור שיכתבו כדמותו וגם לא רלה להסתת ונח הקדש לזה'
ולא יכולתי להתאפק מלהודיע שיפור אחתי כשלא אשר ששתי'
מפה קדוש תלמוד מובשח של רבינו הקדוש רב מחי' ס"ט כבש
לדיק הרב ה"ג החסיד הנוקבל הגזול המפ"ל בשלם כבוד מוה'
פנחס מענדיל ונל' היה מעה"ק ירושלם ח"ו בעהמ"ה עיי"ה

רבינו הגאון בעל ספרו בכתובים ומהם בכתובים ח"ו בשנת שיונס לפני
שיר השי"ס שפ"ל ממו וזהו בדיחא דעתי' ונח
בשמחת תורתו הק' * ויקרא למחמנו הגאון הרב דסעריהיא
ז"ל * ולכנו הגזול הרב המפ"ל מוה"ר ז"ל * ומה לסבור תדרו
* והאלמות סוגרו ביום והלניקו נרות ה"ה ונאשר סייס פיק"ס
נשא עיניו למרוס בדבוקים עמומה בצרכה והאלה לשמו הגזול
יח"ס * שזיכה להגנת אור כל האורה * בפנימיותיה ונחיותיה
כה אמר כל החכמות נרבים לתורתה הק' וכלולים בה ויעטס

כמה פרים מחורי הכשרדים ז"ל בשנת כותבי וגם ח"ב שפיר
מורכבת המשנה לא היו בבהמ"ד שלי על הני דמוס הספ"ס: יחלתי
דחתי לידו ספר כ"י הגאון בעה"מ ס' הסד לזכרם שזו גנית
הביחן שחבר בינו הגאון בעל חו"ט ובכפס על ארעיס עיינותי
זו ולבריו המורושי' המורושי' הגאון חתמי' פמחה וגם כי
בכונה דברים הי' לי תשובה ע"ד לא כתבתיס מפני כי לא תפס"ס
בעולם בדפוס טרן וגם כי יש ס' ונהרב בשל הי' אדם שמו שעיר
צדק דביוני א"י עם העתיק רק לשון הרמב"ם וס"ע ולא חדק
ביאור: ונל יגע בשיטות ירושלמי וישות רבני הגאון ז"ל כלל
והייתי כדן לפני החכמים יופרט שינות מלשות כמותק ומלאת
ומלדמו"ד הגאון החסיד י"ע בביאור לכדך ורעי' דהארין הוא

ל' שבינו לירושלמי ובבלי וספרא וספר וכל האורה הקדושה
כאשר יראה הרהר בהקדמות תלמודו הגאון חמני המפ"ל
המנוח כדן ר"ה ח"ס ז"ל: והוא הרב דק"ק וואלין לספרו שנות
אליהו על משניו ורעי' ולספר ספר דרעי' וספרו *
ורבינו הקדוש החסיד ז"ל הי' מרגינתא דליח לה עימא כאלח
מדורות הראשוני' כאשר תורתו הקדושה מעידה עליו במישרו
שחיבר יותר משיבעים חיבורים וכל דבריו בלישנא קיטא וקצרה
כלכפי' אשר ברקיע השמים ויש הרבה חיפרים בנפשות שהמה
קורים כמו ס' קריים בסתרי תורה וז"י כ"י ביאורי' רבים וכל
החיבורים חובר הכל על היומו ארבעים שנה ואח"כ לא כבש
ולא חיבר כ"ה ע"י תלמידיו כי הי' מועין טובע שנלתי אפטר הי'
לני ומי לכתבן כמו שמתעני מנחמי ח"ב הגדול ז"ל שבע עיני
שהי' לו ק"ן פירושי' בפתוק א' בשיד העירס ונל מנלל איש סג"ל
מקור שיכתבו כדמותו וגם לא רלה להסתת ונח הקדש לזה'
ולא יכולתי להתאפק מלהודיע שיפור אחתי כשלא אשר ששתי'
מפה קדוש תלמוד מובשח של רבינו הקדוש רב מחי' ס"ט כבש
לדיק הרב ה"ג החסיד הנוקבל הגזול המפ"ל בשלם כבוד מוה'
פנחס מענדיל ונל' היה מעה"ק ירושלם ח"ו בעהמ"ה עיי"ה

רבינו הגאון בעל ספרו בכתובים ומהם בכתובים ח"ו בשנת שיונס לפני
שיר השי"ס שפ"ל ממו וזהו בדיחא דעתי' ונח
בשמחת תורתו הק' * ויקרא למחמנו הגאון הרב דסעריהיא
ז"ל * ולכנו הגזול הרב המפ"ל מוה"ר ז"ל * ומה לסבור תדרו
* והאלמות סוגרו ביום והלניקו נרות ה"ה ונאשר סייס פיק"ס
נשא עיניו למרוס בדבוקים עמומה בצרכה והאלה לשמו הגזול
יח"ס * שזיכה להגנת אור כל האורה * בפנימיותיה ונחיותיה
כה אמר כל החכמות נרבים לתורתה הק' וכלולים בה ויעטס

כלס

הקדמה

כולם לתכליהם והיכירם חכמת אלג' עזרע ומשולשים והגד'ם והצמח מוסיף ושיבה הרבה הוא ה' ואמר אז כי רוב עטמי תורה וסודות שרי רגילים וסידות תיקוני הוהר א"א לידע בלעדה ועל ידה יכולים צ"ח למוח בבלות נפשם מנעימות' ויכולים להחיות המתים בסודות' הגנויים בחורה הוא חמר כמה יבגוים וכמה מדות הביא מר"ש מהר סיני והשאר מורכבים וביאר איכות כל המצוות ואמר שהשיגם הכללית רק חכמת הרפואה ידע חכמת הניחות והשיך אליה אך מעשה הסוים ומלאכת' למעשה ראה ללמד מרופאי' היוגור עליו אצו הנדיק שלא ילמדה כדי שלא יבטל מתורתו כשיטערך ללכה להזיל נפשות כשידע לגמרה וכן חכמת הבישוף אשר יעולה הסנהדרין והתנאים והזוהירו ש"ך ללמד חכמה רב'ם ר"א ור"י כניענות קישורין ונתינת יודעה רק ה' חסר לו מעשה העשין וכל גמר מעשי' נשני שהם בידי הגוים הכפריים לא היה יכול ללמוד גמר מעשי' מרוב מפקדתו ועל חכמת פילוסופי' אמר שלמדה לתכליה' ולא הויה חומה רק שני דברים טובים והם שבנים כחות שבאדם כמו שכתוב בפי' רבינו על יסעי' ע"פ ו"א חטר מגוב יש וגומר ועוד דבר א' והשאר ש"ך להשליכה החולה * אח"כ אמר כי צ"ה כל התורה כולה שניתנה בסמי ידעה לתכליה וכל הנביאים ונבואים והמשניות וקורה שב"פ ה"ך גנויים בה ולא נשאר לו שום ספק בציוה הלכה וכוונ' בכל התורה לעת זקנותו וידע כל תושב"ט וכל הפוסקים עד האחרונים שעל הש"ע וזכרום וידע כל חכמת האורף הבישופים ועל ש"ך כפולת נקי"ו ונפסולת ונכספות כל אשר יש בידעו הזוהרים ותו' וסי' וכתיב ה"ר' ז'ל והפד"ים גמרם וידעם לתכלית בנקיון מן פפולת הבישופים רבים שעלו בם קמנוים והיגים בראיות ברורות בשם ר"ש ב"ר דברים חמורים בפקדי' תורה שבוהר היו מוקפי' אלול ואמר לפניו ואלו מקומים ואלו הוה ידעו מי שידעם ה' הולך בדבוליו אליו ומתחין ביה על נשית דקדוה ובוה סיים * כי ידוע שיש תר"ך עמודי אור לא נתגלה שמוהם ומקומותם והשיג מנחת של כח"ו וזה מקום שבו התורה שכתב וזה לא יש בעולם עדיין ולא גילה לשום אדם וגם לא כתבם בשום ספר והגאון רס"ך ה"י ה"ג' בנה לפניו שינת רוס'ם סתום ככתב כדי שיסאר בעולם ולא אבה ואמר שזה אלול גנון על דרשה ראשונה לעלמה דלתי והזוהרים כל יבול כל זה אך אחרי עלייתו למרום סיפר לי תלמידו הרב ה"י ולמנו יד' גדולת תורתו ולא ישתכח בחכמה פה : ומי יוכל לספר דקדוק ומסידות שלא שם שימת חולין מיעולם ולא קבל עליו עול יצבור ורבות ואם סרדות והיה שונא בנתו וה' לומר זמן רב ביצרות צב"ת ישרי' ונכסיסות לאה"ק חמ"ו לו כמה גבירים מעות על האזכותו וכשחזר מדרשו מטעמו ונימוקו שמו א"כ החזיר לכח"ו מעותיו ובלכתו לגולה נתפרסם ע"פ פללות גדולות שראו ממנו כח"ם שהלך כח"ם בם' לזוחות העדות של הגאון המפור' רבינו יהונתן מפראג ז"ל וזכירתו ונגלותו ומלישותו שבר עגלה אחת האולת' ויחס ויליהו ושכרו לבעל העגלה שיתן לו סך מה בעד המהגחו עליו בתפילת העמידה ופעם א' עמד הגאון ז"ל בחשית' י"ח ובעל העגלה הריץ הסוסים ושם ה' כל אשר לו ונשאר ריקם וכשחזר לביתו ללד תורה מתוך הדחק גדול גה' סוגר- ביחס חלונות בית למדו וה' לומר לאור ה"ך כדי שלא יבלגלוהו עין אדם וכן ה' לר"ך בימי חורפו ביגיעתו על לימוד תורה לשמה לחזר על תלמוד בבלי כל חודש כל ימיו *

למען ידעו ויקרא שיטותיו האמיתים סיפר לי רב גדול אחד ומדעתי שהוא היה בן ביתו בימי חורפו וקודם טובות פעם א' שמע וכוונתו להשומעים לפניו ואחר כי חובה על כל קלנדי' שהיה בקי עכ"פ במו' אחת בע"פ למען לא יבעל מלות והגיה בעת לבחו בדרך או למחן דבני בבית אפל וזה הרב כשמוע מפורש יא' חמי קדשו של רבינו תיבך התגבר וקור מו' סוכה הרבה פעמים עד שידעה בע"פ זמנן א"ע שבני שומעי' בנת' ששורה בע"פ ממת וצח"ל לנת' זמנן לפני רבינו מסיבה של ת"ח גדולים בא זה הרב ואמר לפני רבינו כבר למדתי מ'ם סוכה וידוע אלי אותה בע"פ . והשיב לו רבינו רואה אחת שאשאלך איזה דבר בנו המסכת' שהשיב לי והשיבו הלא בע"פ ידעתימה כולה ושא"ל דבר א' . ולא ידעה הרב הגיל היינו ששאלו רבינו כמה ונהנקה י' ש' צו המסכת בן ר"ת ור"י זיבין ר"ע ור"ע זיבין רבה ור"י זאב"י ורבה ור"פ ור"ה בר"י וכל התנאים ואמוראים ואח"כ פתח רבינו את פיו הקדוש וזכה כמותו ונרגלותו ונקה לנתחים אברי כל הנושכת כמה פעמים וזכרו המחלוקת בין הנאים ואמוראים וכמה פעמים הלכה כזה או כזה וכמה סוגיות ושימות י' וכמה דברים מוספתי וירושלמות וסוכות פסולות כמנין סבה הסרה וכך היה מונה הסוכות כשירות הנוכחים במכתב זו וקום' ויר' כמנין סוכה מלאה * וכך היה בקיאותו בכל האלולות בבלי וירושלמי * וכל התורה כולה ולא עוד שידע על האוספתה מכל הש"ס היכן תרומות' במשני'

ולדוגמא אספר אחת אשר שמעתי מפי הרב הגאון מואלין שפי' נתקשה אחי הגאון ר' זלמן ז"ל תלמיד רה"ג המפור' בספר תולדות אר"ם במשנה אחת בפי' ד"ר'ט משלח' ינות ובלמות ושמיים וקיעות' אלכל כל התבואה ור"ש מקיר בתבואה : וקשה לדינת בתבואה מותר ושבילי זה נספר' זלמן ז"ל ליליגא יג"א לפני רה"ג לשאלו והשיבו ותיקבוו התבואה מרומז האוספת' דמהניי' בנת' שם תלא ר"ש מתיר בתבואה כגון העיס לעשות לודיות שעורין לזון לפני בהמתו ועלשין לעשות מה' רסיסין וי"ש בתבואה בתבואה בתוך תבואה ולא כל תבואה אלא אלו * והשפלה מזה תלד ואלף כיונ' זו וכל סדרי המשני' ידעם בחורה שכת' היכן הם כאשר יש ממנו אתנו חיבורו על זרעי' קדש' עהרות הא"ך כל משנה טמון בכתוב מפורש נפלאות מדובר והיה יודע כל חסורי מחסרה שבתלמוד בשיטותיו דלא חסרה כלל בסדר שמידי רבינו הקדוש התנאי' ולא אורחא שמיסר דבר רק דרבי ס"ל כחד תנא דלאבי' התנא ולא חסר כלל אלו"ב וגמ' ס"ל תיבך תנא דלאבי' קאמרה הגמ' חסורי מחסרי וסי' וה' דורש ע"פ חמוקי' וריבך ר"ל ר"ת חסורי מחסרי וה"ק ירכיך מה יך בסתר אף ד"ח בסתר שנסתרים גדולת דרבי התורה שב"פ

והיה יודע שמו של כל צ"ח שבטולם ועמיניהם הא"ך מרומי' בחורה שכתב שמו שכתב רבינו בנבואה לספר"א דרנעי' . בסוף דף כ"ב ע"א ז'ל וזכבל וכו' ושמעתי מוקן א' מורה אוראה בעיר מילעסלווי' שישמש את רבינו הקדוש בימי קדם וראה שבה גאון א' ומתחקי' לקבל דברי אלקי' מיים מרבינו וזאל לרבינו ודאי אדומי יודע שמות' כל צ"ח א"ה הם בחורה שכתב כח"ם על רמב"ן במשעף דאצנר * והשיבו הן וזאלו שם של רבינו היכן הוא והשיבו זאל מפסוק א"ב

והי עוברא שבגירו הנדולק רבתי עם פסוק מהקבל הקלס ליתן לו בכל שבוע סך מסוים לפרנסות בני ביתו וה' שוש א' שוש היו שלתי' דמי הסיפוק מהקבל ה' ולקח בשש לעלמו ולא הביא לו ומנשך כמה ענים ולא הגיד הגאון לשם אדם וסבל כל כך לזחק עד שאשתו האדקניות עם בני הקטנים לא היה להם כמה להחיות נפשם וצח"ה לפניו וזה לה שחלך עם בניה הקטנים לשכנים שלו בזמן אכילה ודרך הקטנים תבגשים לאכול כשרות ואחרים אובלים ויתנו להם ולא ראה לגלות ענין שפסק ח"מות הסיפוק מנעמנו השלם ושלא יב"ש אדם על

דקדוק

אבן שלמה וזקן חזן שלמה הוא אליהו בן שלמה וכמו שלחך
 וכן פלא ובעלם כך תורה ב"כ

נסתרה ונעלמה ונתן שמו בהמשך ג'ת ובנכתרות מה רבו
 ירמו ונפלאו ספרי תורה הקיימים אלוהות רבות מלבד
 הגדלים כבר מספרי קדשו על ספרא רצניעתא וכו' ומעט על
 זוהר הקדוש עוד יש בכחנים אמת וראיתי סוד אל' שגילה לו
 יעקב אבינו ע"ה על מה שמקשה כתבי האר"י ז"ל בדבר אל'
 זכסוק או יחזיק בנעויו שלוש כו' וצפירושו והגהותיו על ז"ח
 דות דף ס"ז ע"ה ווי"ל ר' רחמיאל פתח כו' אל' לאו הכי אלא
 צעמתי דיימי וייתגלי מאל' דלמי' לבר לש הדעת הא עכ"ל וכתב
 רבינו וי"ל ונהגה לי יד ליד הוא קו' אמדה רבין וי"ל לחלוני
 בתמונת כו' ע"ש כ' רז זה פתוח וכה פתחים מנאל בכולותיו
 על הגלות הש"ס גיזיון פמירין רוי דריון שמים זו שמעתי כול
 מתמר גמי' דשנת ק"ד אל' כגון נבזו בנות רבב בדר סרו ורם
 אשר רבוחתי רש"י ותוס' לא פירשוהו הוא אמר אלו לא נבדאל אלא
 לידת סוד זה כלמי וגם בואר ע"ך לך כ"ב אל' בק"ט
 אית שתיין אשוין ידען עד ובשעריו כו' ע"ש והגאון המשיבך
 צ"ב"ס סי' ר"ל ובח"א סי' ל"ו נשאל על זה והשיב ולא ידע פולו
 ורבינו הקי' ידעס וקשים אלו זכויה לקבלם בלמיאל בסוד נפלא
 וכמה יגיעות יגע רבינו הגאון בירושלמי בסדר זרעים הגיה
 אורות מאופל השינושי' ומידש שיטה עמוקה כמד הר"מ והר"ס
 ז"ל יוש שהסופי' חלי סוגי' או תירך שמכר כגון בנים' דמתי
 בסוגי' דפלטר ר' המנייה אמר בפלטר היא מחתי' האסיף גרסהו
 וכן בשפיע' פ"ז מ"ו וירד חיש דלמח בירושלמי ספר להקין וורד
 הריון פתרוני ואינו טוב כי"ה אל' והר"ס ז"ל נחלק הרבה לבאר
 ורבינו האסיף פתח חזק בחוקיקתה נפלאה על נחלק אכחוז במקומי'
 ושמועתי מחמד המעומדי' לפני רבינו בלמדו שיטת מחתי' דפ"ג
 לכלאים ערוגה כו' כי הגאונים והרמב"ם ז"ל מהכרח יגיעתם
 בלמוד הלמוד בבלי להורות מונט הלכה למעשה לא שמו יגיעתם
 לבד ולכן תלמוד ירושלמי הקדוש ובתוספתו רק רבינו הר"ס
 ז"ל יגע חטט בירוש' והוספתו כאשר קבעס בנמסור' בפירושו
 על זרעים ופירוט אבל לא על אמיתות ובורין ואחר על עטמו
 כי הוא יגע בכל בחוקיקו כחה מחמת פעמו' ההוא אמר כי
 בכוונות ערוגה יגע מתך זמן שהי' יתול לבמוד חלי' ש"ס בבלי'
 ודחה כל פירושי הראשונים' ובאר שיטה חדשה אמיתית ונבחרה
 מקומות הדברים יבטחי' ומחזירי' אל' וכה גלינו' האמת ברובי
 יגיעתו וסיעותא לשמי' דהוא לי' בלמודו לשמה ונעשה מעשיין
 דאתבאר כו' והנח ראיית חוכה עליו לבאר בענין הגהותיו וגרסותיו
 החדשים שהייתו תמה בראיתו לר"ת בקדמתו לר' הישר שהרב'
 להשיב על חמוי הראשונים ז"ל שהרבה להגיה בגרסות חדשות בתי'
 כו' ע"ש וגם בהגב' מרדכי פ"ג דשנת ד"ה כך נמלא בס' ישן
 וז"ל יש מהם מגיחים הספרים ואחרי הרעות מהם כי הם
 נוספים הר"ב בהיהותיהו ויכר מעבדיהו ואחרי פומם הגהותיך
 וסומכין עליך ופי' מגיחים תיבה אל' או ז' ואחרי כ"ב כי ולורוק
 מרה בגינהו וספרים ע"ש ובי תימאל לא נתגלה ס' הישר בימי
 רבינו הגאון ז"ל אלא בהגב' ה' רה"ב בקי' בע"ט אגא דלמתי
 וכך נראה לפעמי' כי ודאי ידע כ"ז רח"ג ז"ל שיהי' בביאורו על
 דצ"ע וי' ס' רע"ט ס' ב' כתב וז"ל ואין להגיה כו' ע' תוס'
 דצ"ב קל"ד אל' ד"ה כל כו' ולי"י נראה כו' וכ"כ הרמב"ן שם
 וכ' שם שפ"ג מתקן שם גדי' אתרוג תיבת ז"ל בשביל שהקשה
 להם קוש' תוס' הכ"ל ורבי מופרש מן הגמ' וירושלמי שאין זה
 כלום וכתב והגהה ספרים מסבאל עפירה גמורה היא כו' ע"ש
 הי' ידעל לה רבינו וא"ל למה הגיה בירושלמי ותוספתא הרפה
 מתל' אלף כך נראה לי פי כל דברי הר"ת רומניה והרמב"ן על
 הגהות תלמוד בבלי דווקא אשר מיום שנתחם ש"ס בבלי' שמוסו
 רבין ספירתי' ונחזיו קתוב ומחרי' נכבלי' נגד הירושלמי. לכתחלה
 חרוב לתלמוד ומני' דאין פסקינן כבבלי' נגד הירושלמי. לכתחלה
 הוא טובא שמתחם ע"י רבינא ורב אשרי ולאורו לך בבל' אחרותיו
 הספורים והעיב לק ליקדן בו ודייקו וגוריו מני' רבין בגירסתו

דקדוק

כפי רע"ב ס"ק י"ב כ' ג' הישנה בירושלמי ש"ב והרמב"ם מ"ד
 לפ"ד הרמב"ם והרמב"ם בפי' המשניות וירושלמי שלו שם הגיה
 והיך הגרסה היותר ונתייחס בכפרי זה ס"ק י"ב עומק
 ונתייחס בזה וכן בפירושו על י"ד ס' ק"ט ס"ק י"ח פי' פני' הישנה
 ועל ח' נתייחס בזה ונתייחס על הירוש' ברם וע"ה נתייחס (ונתייחס
 גם בפנים על ג' המורה) וכן בפנינו
 ונתייחס קודם חידושו ההנהגות
 הנכללות וגם אשר הדפים הנחמד הנ"ל דמיה על הגהת רה"ב
 צמח' סופרים בצריכת קידוש המולד בשם תלמודו הגאון הר"ח
 כי לא שונתו כל זה ולא מתרעא לדמות למי ששמע מפיו הק'
 ואי הוה שמוע גס הוא מורש' יא' מתי רה"ב איהו גופי' דהוה
 ונתייחס לה הוה מופקד לה ללא הוה נתייחס לרה"ב לכתובי' לאוקומי'
 בא"ב בתורה וזה דבעגולה דנפיק מדרשא דמטהדרין ל"ו איתקרא
 לתנן הסה' שהיו הסנהדרין יושבי' כתיב גורן עגולה לאורחא
 דמסדרי ברכות למדר בלשון ברור ואי הוה צמי' לתקוני' בא"ב
 הל"ל אה' בגדולתו גילגול כו' אה' דרה"ב דיע לה מתייחס בכל
 הברכות הארוכות המדורות בתלמודין ולא אשמיטת תנא' למקט'
 חדא נסדר ר"ב כמו אשר ברא אשר יר' אשר קדם אשר בתלמודו
 ובינא ויהוה ק"ט ל' לרה"ב ללא נתייחס סידור בא"ב כ"ה כמו
 שבח אל אדון שכתבו הסנהדרין נתייחס מפני שהוא בתייכלא לתנן
 ולפני בתיא' בירבא ולא נסדר ברכות לרא' ק"ט וגם חמשים
 גובים לא נתייחס דל' ל' וימי' טובים וכן לשון ירח כליל לבנה לא
 נתייחס ועוד כמה נתייחס למשמרת' דמגילין ל' ומה דנפיק מנתייחס'
 דרבינו אמת ברור

ולמשימותיו ובאוריו וגיורותיו האלמתי הלכו' משות' ומדרתי
 בלשון ו"ה' ובנתנה מקומות ביראתי וישבתי בששיותי
 פסקי הרמב"ם וז'ל

וקראתי גם מיבורי הפנים פאת השולחן ושם הביאור
 שתייחסו קראתי בית ישראל וטעם שם
 אספר תריב' פמה ח' מפני דקומיל פמה ח'
 מששים וסך כל הסימנים שבכל הדי' שיע' עולים אלף ושבעה
 מאות וממשה מימינו ומימינו ספרי וזה חלק ששים במספר
 הסימנים הבדל' כמו עני' החלקת פתא שדה ולכן קרא פאת השולחן
 ב' מפני שהוא סיוסוסוף של הדי' שחמתי' ג' ע"פ מ"ש רבינו
 על אות ח' שהוא תמילתו ואנתייחסו וסופו של הדי' מלאכות הפה
 והכי נתייחס פאת ראשיתו ואנתייחסו וסופו אותיות משלשה הלכות
 פתח למתי' ציפתי' ד' פאת השולחן ועלנה כמו שתי' ושם אדוני' אבי'
 מורי' וז' ישראל במיש' ע"ה' ובתוס' ענה שם אבי' בשלימות
 עם הבולל)

ושם הביאור בית ישראל כפשוטו ע"ש בית ישראל ברת את ח'
 ובר"ה של שם ספרי מרומים כל פשטות ביתי החיים והמתים
 שכבר מתו' ויהי ויכרסם בשפר יומקו שהיו פשטות וכשמות
 יקרות בצולס'

וכבר כתב הגאון בעל פרי מגדים וז' בדיקתו לחי' * שם
 שיש מלתיים על מחברי ספרים הן בפוסקים די' בחומרות
 ראשונים וכו' * ובמסור יש הרבה ס' מוכר באין פונה להם מ"ה
 חובלת האומרים ומתייחסים בדול מחד הרבה * וגם בענין של
 זה הספר הוא דבר חדש שלא הי' עריין ואינו בפוסקים ולא
 בקבלה ומוסר וגם

לקיים דברי' וענין גדול הוא דבר שאין העולם עומקים כ' בס"ח
 שהוא כמת מלא' ומתייחס בספרי' פי' אמור א"ר וורדימם ב"ר
 יוסי' מה ראה ליהסם בצולס רגלים פסח ועוצרת ר"ה ו"ה מחאן
 והלא כבר נא' בפי' קדושים לא חנלה פתח כו' אלא' ללמדך שכל מי
 שמתח לקט' ושכחה ומפאה ומתייחס מעלה עליו הכתי' כאלו בהימין
 קיים והקריב בקדמות בתוכו :
 וכ' בחומר הקדוש פי' תורינו ח"ב מ"ו ע"ב וז'ל כמה דענשא
 דבי' בגין מילא בישאי' ק' בגין מילא טבא'
 דאחי' לדי' ויכול למללא ולא מילא בגין דפנים כההא רוחא'
 מתללא דהא' אמתקנית לתללא עלילא ומללא לתללא וכולא בקדושה
 נתייחס ע"ש וז' חמ"ה ח' חת"ל וז'ל חמ"ה ח' חת"ל וז'ל חמ"ה ח' חת"ל
 ספרים יתשה יש שבור' עליו ספר' ח' ו"ש ב' אר"ג וכל מי' שגלה

לו הקב"ה דבר בחורה ואינו כותבה ויכול לכתוב הכי' גולמי
 שגלה לדי' לא גילה לו אלא לכתוב וו שאמר הכי' האלקים יבא
 במשפט על כל עמל' סלנוור שגורם שנעלם חמנו הדבר ההוא עכ"ל
 ואמרואי'ס' ונתייחס גדולים שחידו' ספרים ונתייחס היינו והלכו
 לעולם ומי ומי שהתאמן בעלמ' להוציא חידו' לאור בלי' עשיות
 עב"פ מאיר עיני' התלמודיים החדשים אל האמות והמלשינים. על
 מחברי ספרים כבר חלו לעולם והספרים' קיימים לעולם חיות
 כמה דברים אמיתים שיש בהם נסתר קיים לעד וכבר כ' הק'
 המקובל הרב ר' הירץ כ"ע בסידור קבלה שלו וז'ל קבלה בדינו
 כו' ואמר עתה וזמן לכל חפץ שיש עת וזמן לזרות אחרונים לחדש
 מה שלא יכלו זרות הראשונים לחדש ארבעי' קנסם עבה ממתנם
 לפי שעדיין לא הגיע ימנם של חפץ הדור ההוא כו' ע"ש והביא
 בהקדמת ס' הפתחת ה' ישראל' וס' בנין' יחשע ע"ש
 ועוד ראיתי להעתיק מ"ש הגאון הק' הקדמון ר"מ בבאי' ל"ע
 בהקדמות ספרו הק' עבודת הק' וז'ל החובלת השני
 לעמי' ב"כ והוא כי להיות שהכונה באלם היתה שיהיה עבד
 לאתן ליורו ויהי' קיים לעולם כדי שלא יסור עבדו ויחמד
 אלא שיהא זה תמיד בפועל מילכות התחנות כמו שהוא במילכות
 העליון להורות כי אין סוף וקד' לימוד האמות וכשנענה לדעת אחר
 והביא הנותן עליו וראה שאבד לחיותו וקומתו בלאו כשק' לתנן
 זה כפי האפשר והוא בהשאר' לו זרע כדי שישלם בו החתולת
 ההוא ולא יפסקו חט' העבודה והיימור ובהי' ויהי' לו שם ע"פ
 חוץ ולא יונה מספר החיים והי' בחדש המספרים את פני' ח'
 נמנה מכתום הואיל והשאר' אחריו ברכה ומלאו ע"ה' בהם זה
 הכוסף בטובע הבריאה שיכפוף שיהיה לו בן עד שינשור ממנו
 שיסתכל האדם בשאי' אפסר' לא אפסר' אחריו ברכה להניח לו אחיה
 שם אס' בפס' או ענין אחר כו' ואף אס' הניח בן אס' אינו הנון
 או יגרום לאלם היפך נוה' כשיין בו כי תחבר יקראו וימחה שמו
 מוכרן החיים וכמ"ש בפי' יש טהלין לוד שהיטם בן כמותו נתייחס
 ב' שכיבה יורב' שלא הניח בן כמותו כפי' בו מיתה הנה כי מי
 שאינו מניח בן הגון נקי' נוח ואף שגשר' לו שם ע"פ חוץ כי
 יקרא שמו על בן הגה' יקרא לרעה ולחרפה וא"כ אין' הקדם
 בנותן בן כי מי יודע החכם יהיה או סכל ובצאת ר"ה בגדול
 גרמי' עשה לך כר שיאור לפניך ולא להמריד שמו לא יאור כו'
 ולקשוקה וז' אחריו שישג' השלימות ההוא מהשאר' השם והוכר'
 בהניח לו תלמיד כי התלמידים הם הבנים האמיתיים וכמ"ש בב"ב
 קפ"ו ע"ה ר"ה ויבי' ח"ה כל מי' שחינו מתייחס
 בן וכו' ומד' אחר' כל' מי' שאינו מניח תלמיד' הנה כי
 הנותן בן או תלמיד י"ל חלפין ומכלית הכל לחקן קאת מה שקלל
 אדם בחטאו' כמו שקדם לפני' שגם בזה אין' בטוקן ראו השלמי'
 לתקן זה ולהניח השם והוכר' בספר' ומדברו מה שפלטו בחכמה
 או מה שחדשו כו' בפירושי' התלמוד' כי ידעו לאמתה כי זה להם
 טוב ושלמות יותר מכל' ורז"ל התעוררו לזה אחרו' בפי'
 מלק' מתייחס עולם אתן לו אשר לא יכרת זה ספר' דניאל סנף'
 על שמו ושמה אחר פרי' לדיק' עין חיים כי הפרי' האמת אשר
 ינוח' פלדיק' אחריו היא השורה שהיא עין חיים והוא מה שהוציא
 בו זמנו מפלטו החכ' חידושי' התורה ואלו הם החיים האמיתיים
 אשר חיו השלמים ע"ה בזה ראיית' בעתקושים' ע"ל
 ומה טובו יקרו' רומי' דברי' קדו' ה' הגאון הגדול ולא' גם אבי'
 העני' וההדיוט אשר כפי' יאומי' ואינם ולא' זכיתי' לנתייחס והעני'
 יורדים גם שיהב' כורקה ב' אחרתי' מתי' אשגה' גם אכתי' לביתי'
 בניתי' לי זה בית קטוןוערכתי' אכל פאת רגלי' השלחןהטאה' ולוהתי'
 אוכה מרסוק' ליהנות מאור' קדושו'תודוסבפר' תורת רה"ב הק'
 החסיד וז'ל אשר יכתי' לשרתי' תרומותיו וסג' ל' כמה ספרים
 בדרוש' ומוסר' ומסקים וירוש' לא רייתי' לקבל' קרדותי' בזה ולהעמיד
 להאי'ס' בעלמ' לאור' כי אס' ספרי' זה קאן' הכמות ודב' האשיות
 וס"ד חייבת' הבא' דהי' אכל' מיניעה' לאת' מקודש' לקול' להרשים'
 ולשים' עין' התקנת' על זה לא ירבו שינושים' ומיב' צננים' וית'ס'
 והביא לעיר' קדושי' מתייחס' חסם' וז'ל צננים' במלכות' קדושה' ומתייחס'
 מה דפוס' אשר' לא ה'ועולס'צנתי' ונפרט' דספרי'הוא' על' ה'
 ח'תתייחס' לי טובה' כי בספרי' ריב' פתחה' לי אשר' יכתי' להשפ'ס'
 בתלמוד

דקדמה

במלכה ה' ולהתגדר זכורה זה בצפנה ופסחים שנה' והרבה
 הוי"מ ה' וירנה יבועה על חיקויי ישיבה יבועה וכנה הרבה'
 עז על מים כנהי פחד דבר והרב ורעב עומתי ובכני הקשה
 בכור ישנהי כנוני גם בכנוני איני נכנשי יקפו עלי ונה
 עשה לי אדם אמרתי ונה כנהתי ה' לי כנוני עליו מרס
 השלמתי והרבה האלתי ועורתי אה"ק ואכנס נה נטויה כל
 כמי עבדתי והנהגות כולל ציבור טהור בכל כמי עשיתי ועבודת
 לימוד תורה ברבים קבועה ויכולתי ויבועה ויבועה
 יסדתי כחול כבער בת רבים בין גדולי רומי גדולי ישראל קרן
 אה"ק הגדלתי גם לגליל הקי גם לעה"ק ירושלם הובנ רחש
 ישנם הרימותי וזכורתי של אור העולם מן הגאון י"ע הרבה
 ולבתי דאורייתא דליה כתיבי ויבועתי ונעמתי העמוקים מלבי
 גליתי ואם שביה אחי תלן משגתי וכאשר אמר הנה"ק הק' שגיא'
 מי יבין אמרתי ונתמפל אני ונתקם וכל אהבה תורה הק' מעיני
 הספר שיסיתי נכס כעומק העיון וימגלו על האהבה לקבלו ולישבו
 ולתקן איוה ע"ס ששאלו משגגות הגמתיקים והדפוס דשכחי
 פועל ומחלקי הארץ יח"ס ומכל רבועי הגדולים המזכרים בכפר
 הוה אכנס מחילה ופליחה אם קלעה קולמוסי באיוה מקומן
 כהנה יד על דבריהם נעמינו לנענוהיכה הקדושים וזכורת אמת
 שהחילנו חלקים אמת בלתי אל האמת עינינו וכתיב רבינו הקדוש
 דרמ"ב זיל בהקדמותיו וז"ל אנה דמאן ואורייתא דמאן ודבריהם

הודאה רבה ומודעה רבה

על גרמא כחוקי ככה עיטבה משך גמר הדפסת ספר זה משנת תקצ"ג עד תקצ"ז : ומסיפור האורע יולע הכל . וגם כי
 אמרו רבתינו הקדושים צ"ק דסבא אלתא באת לכתוב און אנו חסיפיקים לכחוב כל הימים ומפלאות שטעה השי"ת עמנו בכל עת
 ובכל שעה . מית ניסא דאי"י בכל אי-רע ארצות . מקודה ה' בגיורתו יח"ס והשעוה חז"ס בנס מזה לקבוע לדורות ולכן כהנתי
 לקבעה דפוס כתיב למתן ידע לזרות אשר נעשה בימינו אשר גברה חסדו עלינו בלתי
 ויחי בימי שטע השטע כל הארץ שנת צדקה היעשה ומשפתי פסישראל בחודש השלישי הא גברה חסדו עלינו בלתי
 עט אחבי יושבי גליל הקודש המקרא הסתרת פניך הייתי נבחה בנת כחור פנימיות השבחתו ית' אשר עט ונראה של מלכות אלה
 כל לשטר חיי בני אדם אז נבחה כי מרוד גויי פרחי אדם שכנים כרבים אשר בעירתי וכרבים עשר המושל בכל ארץ ומרוב
 והסחר מורא ההלכות ויבואו על העיר מגורי חרבות ורמות כל בחיט להאמיר ולהרוג ולחבט מער ועד זק טף וכסים ביום אחד
 ושלא לבז האדו לה' כי לשלם אסדו אף בעת המכר פניו האיר והנה חוט של חסדו עלינו וכן נכל כל אחבי לעבוד כל אשר
 בפתים וברמת נפשית על עיר ארץ הק' ורבים אמת דתו אל כפר עין יתיים סמוך לזרות הקדושים אשר בחרץ אלוה חסיד הארץ
 הקדוש ר' יהודה בר"א ואביו ר' ברוספרא' עס ישנו נס כתינו ולעקט לאלקי הארץ למען יזילנו כזוטתם והגויים אלנו ואלו כל
 אשר בנתינו וישברו כלי הבית ומלוות ויקח כל מודי דמוכל ומשחי וכל מחבולי העיר תפרו ויבואו משך שלשה ושלשים יום ולילה וירקו
 כל העיר עלי הקקים והגליל ימרב כי בזה משלחת חיה רעה ומר חבורותיו כחוק בני ביי וימרו כל הדפוס ושלמה ויבטלה
 ורעה עוד מולת המתרת מעמי כי בזה גויים נבמלה ה' בתקדש מעט כתי מדרשנו וזכ"ל ויטמאו היכלי קדשינו וישלכו כל מתדתי
 פתרי חרתינו ארצה ויבועו שפתי כשרות עולם . וכל קדש תפילין ומזווח כתינו עללו וזינו ואלו העלית ויקפו מתי ורעוהו לכוסינו ויש
 מנעלים לרגליהם שמתו כמעשה על ארץ ישראל ובימים ההם סבורי כל הדרכים און יזאו ובה הלדעי ע"ס לעקלית התגלות
 היושבים במלי היס המוכז לא"י ולעקם אל ה' אלקי הארץ דעוה חדע עינינו על עדר ה' ועל חורבן ישוב ארצנו והמורה הקדושה
 אמת שרם כשתינו יאלה בבדי אלמתינו לפני אבינו מלכינו הרמת וקבלה כל חזי עות ובלספראות כביונותי למען הגל אמת בני
 מועדיה וירפם התרחם על הארץ ויסב כסיווחו הכנחרים ויבא איש הגוף לפנינו רץ מעיר בירות מל היס ועל ידו האדעתי אל
 התאורע לכל פרקלית המנכים ושרי אר"קרה וקשר המדינה ואינו כס"ג מתאר טעם כ"ל ומלודי אור והקב"ה הילט מידם ומבדע
 אה כל הנעשה ונשע נשלח ממושל ארץ שר גדול עם חילו ויבא לגליל הק' כעשירי כחמו ויל נששיתו חדי האמרוים ויחל לעשות
 נסם משפוטסואמת מאר"י כל הארץ ומשעו היה רק לא כמשך ולא רבה השל ובינה זכרות הגויים כי כנו עמיד הגליל כי בירושלם
 עה"ק סבורו כמו שטע אמת וכנסו המודים העירה והיו אחבי כס"ג וכאבחו והיו כחמור ומלוק כרעב ומתא וכן על העיר
 הקדושה למען ולמען לוד עבדו וימחר רחמינו בעלות שר מושל הארץ לעה"ק ויברח השכנים וכן כחברון ח"י
 כפלו ארות רבות והנהגו כמה נפשות ועיט כסיס חיל העיר כניכוס העיר אבל לא כעש כאלו והאחר חר"כ המתגלוים אמת כחנת
 כמבר"י ח"י סגרו עליהם עיר היהודים ויכיתום כנתן דמים לגויי העיר אבל לא כעש כאלו והאחר חר"כ המתגלוים אמת כחנת
 אמת חתן לעד כי גם נהרגו ומתו כמה נפשות מישראל ואללו טולס ומשך ג"ל ימים עז הגל הוה כי ערומים שטרס ורמת הרעה
 ונעצב אמרתי ח"י כוקר ט' וריקס שטרס עונה כרוך אל האולאת אשר האיל נששיתו ועליו להדות ולהכל לשון הגדול ויסקוים על
 הגיסים והגפלאות שטעה עמנו בימים ההם וזמון הוה וברוך עס כבודו לעולם וימלא כבודו אה כל הארץ אמת ואלה
 או ישיר ישראל את השידה הזאת

זה עז השטל הגומר . לעבודך ומסדך מי יזיל נספר : ר"ק חסדך נסדך ומלאותיך אי שאל סופר . יתקם כרעב ואלה
 כשמים ואנמי כסם חלקי כוכי ומסללו כקע עומר . לא עומס מסדך ולא כלו רחמך חמו ערד ופטר . כ קאל עם ומכס
 וקיים חד פדתי . נאמנה וברכה כשחתי . לעם אחי על מסדך ומלאותיך עמנו . מחקור ישראל ברט אח די חלמינו
 חלמינו חלם לומר על מלאותי ופדות נפשי . אשר לא עוב חסדו חלמי . לעולם לא כשכח זה חסדו מקדבתי וכבדתי
 ר"ק באלט ה' כאלת ישוב ורחמי . וכתי חלמינו מלךך ונרסי יראו כאלות ויקים את סוכה דוד הטולת ויאמר קום כחול
 ישראל ויבנה וזליל ושרם נשעוה וישע וימחר המעלה הראשנה לבת ירושלם ויבנה האקלס בית קדשתי ומתפארתי כ"ז אבי

בית ישראל

הלכות ארץ ישראל א

ב

א הלכות ארץ ישראל ומצוה ישיבה ועלייתה ואיסור לצאת ממנה:

ובו שלשים סעיפים

א אמרו חכמים (א) כל השוכן בא"י עונותיו מחולין שנא' ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נישוא עון (ב) אפילו הלך בה ארבע אמות וזכה לחיי העו' ק"ב (ג) וכן הדיבור בה נתכפר לו וכאלו הממום שהוא בו מוכח כפרה שנא' וכפר ארמתו עמו: (ד) וכפורה ענינות היא אומר על אדמה שמאה תמות (ה) ואינו דומה קולפתו מחיים לקולפתו אחר מותו (ו) ואע"פ החכמים היו מוליכים מתירם לשם זא ולמד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק

ב (י) לעולם ידור אדם בא"י אפי' בעיר שרובה עכו"ם ואל ידור בה' ל ואפילו בעיר שרובה ישראל (ח) ישלל היוצא ח"ל כאילו עובר עבדים שנאמר כי גרשוני היום מהשמים בנחלת ח' לאמר לך עבדך אלהים אחרים (ט) ובפרועניות הוא אומר ואל ארמת ישראל לא יאמר: י' גדולי החכמים היו (י) מנשקים על תחומי א"י (יא) ומשקין אבני' (יב) ומגלגלין על עפרה וכן הוא אומר כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יתנונו (יג)

והשילוח נשמעו ותקבלות בא"י יוסף מנח"ל (יד) וי"א למות ישבח ח"י מן עתה ועד עולם

וענין כפי' רמב"ן על החומש פ' אחרי בפי' וצמח הארץ ו"ל וכן הענין הוא אמרו בספרי ואבדתם ומהרה אפי' שאני מגלה אחת מן הארץ לח"ל הוא מתייבש ומהות שכחחומו לא יהיו עליהם חסדים משל לתוך שבעה על ארצו ושלחה לבית אביה ח"ל היו מתקטעת חכשעים אבשמתמיה לא יהיו עיניך חסדי' וכו' אמר ירמיהו ה' כי יניחו סליו היצוא ישראל מתייבש בהם והנה הכתוב שאמר ואבדתם ומהרה ושמתם את דברי' כו' אינו מתייבש בגלות אלא חיובת הגוף בתפילין ומחשבו ופירשו בהן כדי שלא יהיו חסדים עלינו כשנחזור לאר' כי עיקר כל המצוות ליושבים בא"י ויפשוטו אמרו רש"י וישב בה ארצות לעשות ישיבת א"י שקולה כנגד כל המצוות שצוהו וכו' בתוספתא דעכו"ם כו' עכ"ל: (כ) אפי' כו' שם ארבי"א אר"י כל המתהלך בא"י מובטח לו שהוא בן עוה"ב ורד"ק מפרש רוחו נהולכים בה מ' הליכה כל שהוא ויאקומו על ד' א' ומפני' שסידר ברישא הבוהן שהוא תמיד נקט הכא אפי' כו' (ג) וכן כו' שם אר"י ענין כל הקבור בא"י כאלו קבור תחת המוצא כתיב הכא מוצא אדמה כו' ובתיב הכא וכפר ארמתו עמו * ופירשה לענין שהמיתה ארמתה עכו"ם * הקבור בה כמות כפרה: (ד) ובפירושו מביא כו' שם עולה הוא רגיל סביב לא"י ונח נפשו' בחו"ל כו' יאמר אנת עולה על אדמה עמאה תמות: (ה) ואינו כו' שם ח"ל ארנו כו' א"ל אינו דומה קולפתו מחיים לקולפתו לאחר מותה: וברושני' ספ"י דלחובתו עולה תחמה הוא אומר שרי בני ח"ל מה לך כבי' אין מתקין לך ח"ל ומה הגייה אית כי ורזא מוביד ומגליתי גו ארעא מסאבחה לא דמי הפולטה לחיק ארו לפל' לחיק נכריה * (ו) ואע"פ כו' י"ס היה יודע יעקב שזדיק גמור היה ואם מתים שבו"ל חיים למה העריית יעקב את בניו שמה לא ירפה למחיות יודע היה יעקב כו' שמה כו' וערש"ם שם ד"ה שדיק כו' ולא היה נרדף לכות א"י וע' בתורה"א ב"ח"א דפי' יתאם לא יתא' דיק גמור ח"ל שהיה מעורר להגלותו לא"י כו' שישנה לחתמה חתום וכדל"א חתום שבו"ל אינם חיים ומתקיימן לה בזינים דקייס ומשמע דאפי' חתום שבו"ל חיים בכות א"י יו"ש חיים חתום שבו"ל חיים ר"ל חתום דקייס שבו"ל וכת"ש ולר"א דקייס' שבו"ל אינם חיים ור"א ע"י נגלו מחלו' כו' וזכור"ש שם קבורה מכשרת על מיהה שלהם ושם רבה בר ר"א ור"א חו' מטיילין בארסטרין' (ב) וברחובות בא"י דאו ארונות שהם באות מחו"ל לארץ חתר רבה ב"ק ר"א מה הושילו אלו חתמי קריא עליהם נחלתו שמתם לחושבה בחייב ותתמחו את ארצו במיתתו ח"ל כיון שחגיגין לארץ היו נוטלין גוש עשר ומתייבש על ארס"ס ד' וכפר ארמתו עמו: (ז) לעולם כו' שם ק"י ע' (ח) שכל היוצא כו' שיהיה רבינו מלאך הגמרא יו"ל הגת' וכל שאינו רב בארץ ח"ן לו אלוה אלא לומר לך כל הדר בחו"ל כאלו כו' יאמרו דקייס' טובא דגם בצרייתת הכי תני' על מונה כמי שש"ל אלוה וכו' וזכור"ש מה"ש אפי' צדוק ע"ש יורבינו גרם שם אלה לומר לך כל היוצא לחו"ל כאלו כו' ואשימו לנרדף על כל הדמים בחו"ל וכו' שייך שאל' אלוה ומתני' דעל היוצא מח"ל לחו"ל קאמר ידעל הדר בא"י אמרו אסור ללאת לחו"ל יבטו מי שמתח ארשה תקח ארס' וכו' בכתובות ק"א א"י בעובדא דגברא דלחי למי' דר"ח כו' א"ל אחיו נאח כותים ומת ברוך הקיום שגרבו והוא ירד אחרי' למימי דעקר דירחו מח"ל לחו"ל לנתיב קדקרו נאח כותים ונפיש הצרין למש' ואל ידור בחו"ל קאי ארשא לעולם ידור חסם בא"י וכו' ואל ידור חסם כו' ה"ק שלא יאך הדר בא"י לומר בחו"ל ח"ש אלא כו' וכן מלאכי אר"ב גי' בריתין בא"י היצוא שלו מצוה ד' ו"ל עד שתאמרו בתובות ק"י ע"כ כל היוצא ממנה ור בח"ל כאלו כו' ע' ש"אכל לא על כל הדמים בחו"ל יבט"ש ב"ק י"ד יבטות מתקייב ח"ש כו' רב יהודה על העולה מבבל לא"י עובר בעשה ושם ק"א א"י חתר רב יהודה ח"ש כסם שאסור ללאת מח"ל לבבל כך אסור ללאת מבבל לשאר ארצות כו' דעל מי שהוא רב בא"י לא קשיד קרא דבלבא ויבאו כתיב ואדרבה אסור ללאת ממנה כו' יבט"ש בגיטין ע"ג א' אסור ללאת מא"י כו': (ט) שכל היוצא כו' יודומי' דודו שלמו ומתו שהוא ביביאיתו מח"ל לחו"ל: (ט) ובפרועניות כו' י"ס ק"י א' ר"א כו' היה סליק לא"י חתר עלני גי' מתחא כו' יואל ארמת ישראל לא יבואו כמתאמט: (י) מנשקים על תחומי כו' י"ס ק"י א' ר"א חוה מתקן כפי' לעכו * ומפרש רבינו דכפי' דעכו הוה תחומי' א"י ומתייבש בה' כה' א"י נקא יבט"ל ללמד מאבואו דירשמי רפ"י דשביעית רבי' הוא בעכו חמי' מד בר נש דסליק מן כיפתא ועלוי ח"ל וליה את ברי' דעלן כהנא נא הוא אבוך כהן (ולאגן מכיפי הוא חו"ל ואסור לכהן ללכת לארץ העמים שמתאמת) ח"ל ענינו של אבא היו: בנבואת ונאח אשה שאינה הוגנת לו וחילל את אמוהו האיש ע"ש וכו' הוא עובדא תרינא דמיתו' שם דעכו י"ס בה חו"ל ויהיו מחזין לכיפה וכו' דפריש כיפה חומה שתימתה נבול ח"י דסמיך בירוש' שם תחומי' ח"י וסודר כו' ושורא דעכו וכתי' בפ"י דהלכות כיפה כנגד האוטם וע' בפרק ערך אוטם ופרך כפייסין ע"ג כייפין ובתיק' פ' ואלו מגלגלין כפי' דרת כיפתא של גוהרס כו' ע"ש יו"ש כפי' גיטין ע"ג * וירבנן בעטו הוא מפרשין: דלאור ללאת ח"י וכו' חייב לפנים מהכיתוי ויהוה לרת כפרדי' שם וע' גוהרס ד"ה מנשק: (יא) ומנשק' אבניה שסיר"ח הוא מתקן מתקלי' וכן הוא גי' האוס' שם ד"ה ר"ח כו' וכן מפרש בתנחומא פ' שלח * כשעלה ד"ה הגדול מבבל לא"י קנן לידע אם נכנס לא"י הי' שוקל אבניה כ"י שהיו קלות יותר עיינין לה נכנסתי לא"י כיון שחנן כבדות חתר אין אלו אלה אבני' ח"י והי' מנשקין קורא עליהן את הפאקו' הוא כי רצו עבדיך את אבניה כו' יוקאי' מתקלי' על עכו שבוהר קודם והוא ד"ה דתנחומא דמתמין רבינו נשקת חכמי' אבניה לנשקת תחומי' ח"י דהוא דר' אבא ר"ח גמור' וזהו קינר וסודין על מנשק דר"א * וכו' גי' הערוך ענין חקל ומסיים בלתיבן ארץ אשר אבניה ברוך * (יב) ומתגלגלין על עפרה כו' שם ק"י א' א' ר"ח כו' הוא מתגנדר בעפרה שנא' כי רצו עבדיך כו' וע' כו' הוא לשון הרמב"ם בה' מלכים ספ"ה: (יג) והשפלות כו' עיינין ל"ב כו' והיינו דקא קשיד קרא עליו קראשע דבלל דוכתא כ' יהושע והכא כ' כו' כשנלח משה לא' צפי' רחמי דלנה היה ל' יבט"ש וכו' אלא יהושע דה"ל וכותא דאי' אחאי' לא לביעי' רחמי דר' דתפלת יהושע בא"י יתיר מקובלת ומתקין: ורע"כ בחו"ל (יד) וי"א כו' *

הלכות ארץ ישראל א

בית ישראל

(כא) או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ. (כב) וכן יוצא הוא לסחורה. (כג) אבל לשכון בחו"ל אשר אא"כ חוק שם הרעב עד שיעשה שוה דינר חטים בשני דינרין בר"א כשהיו המעות מצויות והפירות ביקר - אבל אם הפירות בוול ולא ימצא מעות ולא כמה שתבר ואברה פרטה מן הכסים יצא לכל מקום שימצא בו ריוח. (כד) ואע"פ שמותר לצאת אינה מדה חסדות שהרי מלאון וכליון שני גדולי חזיר היו. ומפני צרה גדולה יצאו ונתחייבו כלי' למקום:

יב(כה) הלוקח בית(או שדה) בא"י מותר לו לומר לעבו"ם לכתוב לו שטר בשבת שאמריה לעבו"ם בשבת אסרה מדרביהו ומשום ישוב א"י לא גזרו בדבר זה (כו) וכן הלוקח בית מהם בסריא שמוריא בא"י לדבר זה (רמ"ב פ"ו מה"ש שנת) זוחם ומעלה בערכאות שלהם (כז) בכתב שלש דינאו אסור רק מדרבנן ומשום ישוב א"י לא גזרו (רמ"א ג"ח סי' ט"ו כ"ה ד"ל): **יג(כח) מי שלקח עיר בא"י** כונפן אותו ב"ד ליקח לו דרך מד' רוחותיה משום ישוב א"י (רמב"ם פ"ו מה"ש כ"ה ה"ג) **יד(כט) הדר בפונדק בא"י** פטור ממוזה שלשים יום אבל השומר בית בא"י חייב במוזה מיד משום ישוב א"י (רמ"ב פ"ב ט"ה ח"ג ע"ג ופ"ט ט"ז סי' ס"ב) (ל) והשובר שבת בא"י מגוי וכן השואל בית בא"י מיישראל פטור ממוזה שלשים יום: **יז(לא) היה שבת הגדה יחזרו והשולחן חבירו ואמר חבירו ואמר חבירו וימי אני נוטל אין שימעון לו בא"י** (לב) משום ישוב הארץ (לג) אלא יעמדו במקומם ואם עקרו הגדה בגושיהו

בסי' שאילת שלום ס"ק ק"טג שהארץ ביה"ד ועד להרבות"ס פ' בפ"ג מה' חבל וכו' ע"י רס"י ע"ש דגם במוצא בא"י ללמוד תורה מותר לכהן לאות לחו"ל ללמוד תורה בבית"א ובתוס' דברכות פ"ג דגם בשמאל לאות לאשה מותר לאות ליטא אתה ע"ש. (בא) או להציל פי' לדון לעבר עשה ע"ש.

(כד) ואע"פ כו' שם. וכן היה רש"י אומר אלימך ומלאון וכליון גדולי הדור היו ופרנסיה הדור היו ומפני זה נכשפו מפני שלאו חז"ל לתול' ורבינו דלג אלימך מפני ש' ונתחייבו כליה לתקום דוהו בזכיו-במ"ש ע"כ וכל ורגינו ס"ל כר"י בק"ס וכו' חז"ל חז"ל חז"ל וכו' יצאו אלה ח"מ ונעשו סה"ל לבקש רחמים מן ותי' ל' דגם ש"פ כו' היה מותר להם לאחז לפי מדת חסדות לא היה להם לאחז רק לבקש רחמים כו'. וכו"מ דמי' הכ"מ והלא כלה"מ: (כה) הלוקח כו' ב"ק פ' ע"ב וגויטין ח"ב. וכתבין חז"ל ע"ש בשבת כו' אומר לנכרי וטבח כו' משום ישוב א"י ומשמע להלקיחה הוא קודם שבת אלא בשבת לאמירה לגוי החירו משום ישוב א"י. וכו"מ שם בגיטין ד"ה חט"ג ובבב"ב ס"ד ד"ה אומר כו' דבמילה החמורה לא החירו זה. והוא משום דישו"ב ה"י שקולה כו' ועד"ש שם בגיטין ד"ה אפי' אם לקחה מן הנכרי ורואה ליקח לדרבו בשבת כו'. וקודם שבת לקחה:(כו) וכן הלוקח כו' שם בגיטין וס' קנה קונה כו' בירושת וכו' זה הג"ד דסור' כלה"י ובש"ע ח"ב סי' ט"א שהיה לשנוי מלאונו ה"מ וכו' מותר לקנות בית בא"י מהעשום בשבת וזוחת ומעלה בערכאות שלהם. ובב"י שם הביא זה מלשון הג"ה פ"ב דמ"ק ט"ו ונותר לקנות בית מן העכו"ם בשבת וזוחת ומעלה בערכאות. וכו' הר"ב ונראה דמירי בא"י כתיב בגיטין ובב"ב שם. וקאי טובא למה שיהיה מלאון ה"מ שם שאף תאבנות דגמי' הנ"ל. ופסק הר"ב שם פ"ט מה"ש והר"א ש"ק דגיטין ומ"ש הג"ה הוא אוניא דירושלמי תפוש' דבא"י והוא פ"ב דמ"ק ה"ד וי"ל ח"ל ר"ל מה' ליקח בתי' מן העכו"ם ויחזק אימת רבי שלל בשבת וזוחת ומעלה לו כו' עד עושה מראה לו כיס של דירין והעכו"ם יזוחם ומעלה בערכאות שכן מצינו שאין נכשפה יריחו אלא בשבת דכתיב כו' כו'. עד דתה' אפי' בשבת כו' ע"ש הרי סוגיות הגמי' דבא"י דמביא ראיה מירושלמי שהתורה לכתב בשבת משום ישוב א"י וגם דכתב סתם בתוס' תהעכו"ם והוא חסר ה"י בא"י וי"ל דמרג' הפתיק ביה ב"ש דמשמעות סוגיא דירוש' דמותר לקנות בשבת ע"י שמראה לו כיס של דירין והוא מפני דק"ל (ב"ש ח"מ סי' ח"ג) דקנין קריקע מן העכו"ם הוא בנשטר ע"ה הנכסף ובשבת אינו טוחן הכסף רק מראה לו. ועי' לה היו נזכרה בגמרה רק שלא יחזור ע"י השת' דהוה בנבדיל. והתירו גם ימיחיהו בעוקף ומותר משום ישוב א"י. החירו. ולכן לא הוכיח בירוש' חזונו לנכרי כו' וכנהו כו' כמו שבבב"ב משום לאידי' ביהדי' והעכו"ם חותם כו' ולא כתיב בבב"ב כהג"ה אוני כו' דמי' שיהיה כותב ופרקי' בשבת ס"ד ומצינו אומר כו' ושיעור הש"ע דגם בשבת של גוים הוא מהארו"י כתיב הרי"ב בספרי' מה"ש ה"י והכותב בכל לאובל כתיב חייב ואפי' משני סמוכות וכו' רש"י וכו' רע"ב שם וכו' כשע"ת הרי"ב שם בשי' ש"ז ס"ה דגם במנהג לא החירו רק שבות דשבות ומשום א"י היה לשאר מלכות כתיב ה"מ שם בב"ב דהתירו לקנות בית באוריא ע"י אמירה לנכרי שיכתוב בשבת ואחר שם בסוגיא משום ישוב א"י מותר לנכרי יחיד שמינה כיבדו הוא דלא בהלכות יולדין דל' ל"א דש"ל וכו' ש"ע ע"כ אמירה לנכרי במלכות לאורייח"א לא שרינו. ג' משום א"י כמו במילה בסי' של"א סי' ולכן השת' סוגיא זו ופסק בגמרא ואזי' מסוגיא דירוש' הנ"ל דלכן לא הביאו ח"ה' מצבלי' מה"ש. ולכן לא הוכיח אמירה לנכרי כלל. והרמ"א ס"ל כתיב ה"מ בפי' מה' תפלני ס"ק ע' וי"ל והא' דאמרינו' פ"ק דגיטין טתבין כו' בשבת פי' בכתב גלות' דל"ע אלא משום שבות דגזרו על שלהם אפ"ה שלטו ע"כ. וי"ל דשיעורו מתניחין לשת כ"ג בכל לשון והכתב אזורית והתקו סוגי' דפ"ק דגיטין דתירו משום מנהג דרבנן שבות דרבנן ועימי' שם סק"ב שהקשה זה ולכן פי' בה"ג דהיו שבות דשבות והשמיט סוגי' וכו' זה על א"י וה"ם על סוריא דע"כ שבות דשבות החירו כשה"ג דסורי' כתי' לדבר זה והרמ"ב ס"ל דתוס' ישוב א"י החירו יותר ממה שהחירו בזמניה כתיב החזק' שם וגם שבות דמלכות החירו לאורייח"א החירו וכתיב סורי' כתי' דלבר זה:(כו) בכתב כו' שם בהגה' רמ"א וכתיב' בא"י כ"ו ועימי' סו' ש"מ ס"ק י"ו:(כה) מי שלקח כו' ב"ק פ' ע"ב וכו' הרמ"ב סי' מה' שנים ה"ב והשמיטו הש"ע מפני שאינו נמנהג:(כז) הדר כו' אבל האסור כו' מנחות ת"ל ח' הדר בתפונדק בא"י והאסור בית בחו"ל פטור מן שלשים יום ממוזה (מפני שיכול לחזור) מלאון וחילץ חייב אבל האסור בית בא"י עושה מוזה לאחרי' משום ישוב א"י ומפני דהיה צורך שבו חלו' טעלה אפי' אם יצא מנחה כתיב ב"י ס"ג א"ל הלך בקושי יצא מנחה מפני טורח ומוזה לאחרי' ואפי' יוצא מנחה יסכרה חר' מהרה כשיצאנה ממונה ממונה ונמלאת א"י ביימ"ת בע"ל וע' בירושלמי סוף מגילה (ל) והאסור כו'. כן מוכח לפי פירש"י דטענה משום שאל יקח המוזה ואם צב"מ כן בדיח' התסכיר בית לחברו על השוכר לעשות לו מוזה ושיקוף יוצא לא יטענה בירו ויזא ומעשה בהדר שנטעלה בירו ויזא וקבר אשתו וכו'. ובמו' ומנכרי' מנלה בירו ויזא ע"כ הא מוכין ללא הא' דמי' דר"ש ב"ה"ג ענין ישוב א"י ולכן צוהר תגוי וכן בשאל' מיישראל פטור על ל' יום ובסי' שפי"ג ובזב"ה שם שגו כו': (לא) שנת כו' אפי' אומ' ונת' ח"ה"ה ע"כ ע"ב ק"ה א"י:(לב) יחזק' ישוב הארץ כו' דשיערו חכמים דנתקן שבעל הוה"ה ודאי ע"ש החר"ם בשהיו כמו שנטעו מתחילה משח"כ השני שלא נעו ותחילה וחס' בשהיו חס' ושלו' חכמים איתיהו שוב לא יעט חרמים כיו שאל נעט מתחילה פירשה וכו' ח"ה"ה(לב) אלא כו' פי' ולשאל' לבצל היתים מפרש בסוף דאם נעקרו בגושיהו חזי בטור' ג"ה א"ל ליתלו מיד דמי ויחיס' אלא מה' פירות ולאחר ג"ש דל' אין לבטלה כלום בשפירות משלסנו דמי הוה יחיסוה' אלא כמו שהיו שויכנסתם על התקון מה שכתבנו בבב"ב בסוף ד"ה חז"ל א"י ליתלו מיד דמי ויחיס' יצאנו אוי' דר"ק דלשאלו דמי ויחיסו מיד כמו ששמעין לחטור וזה שכתב דבריו ושינה ועבר פירושו דברי הרמ"ב לפי' אלא כו' חז"ל ויחיסו מה' איתיהו סתם

ביח ישראל

הלכות ארץ ישראל א

ד

הכל לבטל הקרקע מיד בלא דמיים תלוי יאוש כשהס כל גבושיו סמי' ועי' ט"ז: (לג) כל- העטם דכל ג' שני יאומר לו בפי'ו הי' לוח אילוני עסגושו לא היה לקפירות כי גססיהם נעטע ויתום הנשוי ערלה פירותיו ערלה גוש עפר עלי נכתלק חיסור ערלה מהספירחין ע"ג ע"ג ונפטי' אין יכולים לגדל פירות מגושו לבד ולקנייולוקו ונפטי' לחצר'ם וכל השני לומר גם בלא חילוק הייתי נעטע מתדס והיו פירות ניהרין לאחר ג' שנים ואין הרחשו יכול לומר כמו שנהגיה מחילני בחוך ג"ס בחגי הפירות כן הרצה עורך לאחר ג"ס דחזור לו השני חילוי נעטתי ויתום מחסר גם שלא חלקו פירותיו בחוף ג' שנים ואין שגור חילנתיו דקיס ואין להס כל ג"כ הייתי אורע ירקוק תסתיוסיהס'י חוכל הירקוק ונפטי' ט"ז עפני שילק' שהס גססיו' ל כל הידה לא היו מוגליק' דרבק' ססיהת' וורע ג"ס סמי' (לד) הכל נבעל טי' פ"ד הכל כל שנה חילק מה שנמעה בחוך ג"ס שהוא נחשב לפירות בחדן' גססיהספירות ונפטי' ר' ג' שנים הוא שב' ע"ב דבמתן' ג' הפירות קוערלה ואסורין בהאס נגשו וזמי ויתום כמו שהס שון' דתתלה ס'דך ליתן לבטל חילק' סמי' : והט"ו כ' שים למנוח היסר ג"ט שימר' לגוי עבד חילני ונול פירותיה וס'ן חילק' עבד' עפרו ג"ס ערלה כמי' של ערלה ס'פ"ד ס'טו או ימרתו לעבדים ג' שססטי' פ"ד: (לה) ואם כ' כמי' ססגלה ס'פ"ד אס בעל הש' דאומר טול וסוך הי ראי' שיבט לבעי'ו שיתלס מחוס יבז חי' בתר' שהד' ולא ליה שאינו רואה שישלס לו כמד ויתו' דו"ע: (לו) אין מורין כו' ט"ו י"ט כ"כ א"כ והוא דעת הר"ם בסורה' ס' וס' ותל' סמי' ונפטי' בהא' ס' ס' י"ד (לו) אבל מורין ט"ז כ' נהרתי סס וע' מ"ס דהי' כסיק ס' (לח) ואת' כו' ס' כ' א' ורבי יום דכ' סס בהג' בנ"ו (לס) לא כו' פ"י כסוריא' מווג' למחר כתיסולכהסכיר שעות וכתס' מווג' להסכיר גסבא' ובחיל' דווקר למחר אלו וזלו (מ) אפטי' יחוס' סס ד"ה אף שהבאו מתוספת' סס כאן' וכל' יסכיר ציתו לכרי מפני שידוע שזכרס לתוכו ע"א ופי' לענין קבע ע"ס דזמי ט"ו הו' עטם ר"ח כהן והר"י דמט' סס כאן וכל' הי' כין כח' וסוריא' אבל בחיל' וחתר' וסין הוא צרוסלמי כדתי' אף כמתק' סאמרו להסכיר כ"י ה' כמתק' סנהנו למכור וחכר ונפטי' אף לביה דירה כו' ע"ס זכ"כ סמי' דהיי' לא תביא ה"א סתוכתס כעמול דקורה לא אסרה אלא שלא יכניס ישראל לביתו הלכך כ"ז סמי' שמוני' רש"ס אחרי' אסרו סמי' וכל' מתי' כסיס' זככ"מ לא יסכיר וסס גם כרישא' ככ"מ ל"ל ל"י רה"ג סס ס"ק ט"ו ומכל' נראה ללא כמי' דכל ס' ס' ט"ס תלשון זה הר"ם' להחיר למכור כח' לישראל הד' כח' כציר שכולו' עמוס ורזה להעתיק דירתו לעיר אחרת וס' לו סס בית מיטל למכרה לעבטי' כי מתיר' שה' ותיבוי' או יתיקו וידורו בעצ' וכן מילונס ומעת' אף כציר שרובה ישראל ואין לישראל שיקנה אפטי' כולו ומוק' להס' דאין מוכרין כו' בליח' לחונסי' ויעקר הוכחה מירושלמי זה דהתי' למכור לעבטי' דלא פלוג על ג"מ שלמי' דאין רחיה כלל דירשלו' מרווח כמו התוספת' כדחול' מיידי לתומר למכור כו' וכתי' תמוס' חמור' למכור לעבטי' דלא פלוג על ג"מ שלמי' דאין ציתו על ישראל חוהר ליבק דמי' : ואין רחיה כלל דסס שכבר חסס ומומ' רש"י סס דלמנ' אתי' לונבוי' ומעמיה כו' אין רחיה דודאי היסך חסס הוא מדעתו : ומה שהביא רחיה ממש' סוף הפרק וי' א' המוכר שהלו לכרי נוקח ומניא מונט' כפירות' כו' דמייר' משכר' כ' חונס כנילי' ליחא דסס מסיק שתי תקנות ופרש"י סס ד"ה וסכרי' כדקדוסייתו' קיימ' אן' אנו נעטש' כדכר' כרי' דנעטש' כדכר' ופי' כ' חונס' כדבריו דשרי' אפטי' נעטשין מו"ס' בעל השעור על הרוב' וכן עומ' דבר סוף כשיעט' דר"י ור"ח כהן הניל' כדחול' מוחר : ומ"מ וסס סכנה סס דנעכסי' שהרץ כעוה' ביד השמעלים שכוכר אפי' כניקוס סראוי' לרידה ליספעל שרבי' חיינו עעז' שימסיסה סס יחבל לעבטי' שעז' ודאי לחסור להסכיר הפאוי' כמיה' אבל למחר כלונס אסור כתיס' וסדות כח' מטוס לא חסנס כי' והאידיה' כו' (מא) המוכר כו' גיטי' מ"ד א' והרמב"ס ססי' כדקדוסייתו' קיימ' אן' אנו נעטש' כדכר' כרי' דנעטש' מ"י אסורין דמי' ומביא ה'מ' והח"מ דכן פירש' ופרש"י שלמי' נפטי' רש"י כ' דתי' מיירי מטוס לא חסנס ע"ס ולפרש"י שלמינו חטי' נגווי' מכה דמטוס קסס : וכתי' כדמתוך המוכר עבדו לכרי קוסבן אותו על עפרה כדמי' : וריכינו דפירשה על עכוס' מתק' הוא כעש' ע' וי' סוף סס' וכלל חלמי' חכר' הרי ערפ' חסדה הפך הדין לוודך שעה להאיזוי' לחינתו וסא'רית ישראל לא יעשו עולה וכד' וכל' זה כל מי שלא יעשה רעון אשמו אס בחיל' הוא תכתק' א' ואס כח' הי' תכתק' ירושלם ומנאל' האיס' נעגס' ע"א לרעו' ע"ס יוברט' י

בנושיתן (ננין וסראוין להקסיס על ידן טור) יחלקו הפירות בעל השדה עם בעל הזחים (ג) כל שלשה שנים ולאחר ג' שנים הכל לבעל השדה אלא שצריך ליתן לבעל הזחים דמי הזחים כמו שהיו שנים מתחלה כשישטשן הנחר ואם לא נעקרו בנושיתן (ד) הכל לבעל הקרקע מיד ואם בא בעל הזחים לישול יחיו בין תוך ג' שנים בין לאחר ג' הירשות כידו כחיל' אבל באי' אין שומעיים לו וזה נוהג לו דמי ויתו' כמי שעומדין למכור לגמיעות (ה) ואם זה אומר לו טול אילנותך שומעין לו * (ו) כ"ס פ"ד מ"ה סמי' ה' וטו"ס ח"ט ס' קס"ח ס"ח (ז) אין מוכרין לעבו'ם בארץ ישראל כל דבר המוכר לקרקע כגון אילן וקמה (ח) אבל מוכרין על תנאי שיקוף וקוצץ (טו"ס) כ"ד ס' ק"א ס"ז ל' (י) אין מוכרין להם בתים ושדות כבאי' אבל משכירין להם שדות ובסריא מוכרין בתים ומשכירין שדות ובחיל' מוכרים אלו ואלו: (לס) לא ימכור ולא ישכיר לשלישה עבד'ם כידר בעכוונת היודים אבל לאחר או לשנים מותר למכור או להשכיר כל מה שירצה ולא חיישנין שמא ימכרו או ישכיר הוא לאחרים: (מ) אף במקום שהתירו להשכיר לא התירו לאלא החירו אלא לזבינא כו' אבל לא לרידה מפני שמכניס לתוכו עכו'ם כבקבע (טו"ס) י"ד ס' ק"ד וט"י אהאדנא שבעו'ה א' יתת הישמעאלים מותר להשכיר אף מקומסראוי' לרידה לישמעאל אבל לא לעבדים ולמוכר לכלום אסר' (כספור ופרי'): (כא) המוכר בית לעקובס באי' דמי' אסורין בהנאה וימכרו לים המלח אבל עכו'ם שמשכירין גמלו ביתו והנימוז בו עכו'ם דמי' מותרין וכתיב ומעלה בערבאות שלהם (רמב"ס הפ"ו ס"ח ה"ג) ואם מכה לגוי לוודך עכו'ם ולקח דמיו קודם שיעבדום מותרים הדמים (הג"ד ר"ס ט') : כא' (מג) המוכר עבדו מא' לח' או לסוריא אף לעכו' יצא לחירות וכלפן את רבו השני כתיבו לו גם שחרור' ונפטי' הדמים ואפי' אמר אני רוצה לחזור לחיל' אשתעבד בו באי' אין שומעין לו * (מז) ודין זה נוהג אפי' היארנא (נ"ה) כסס רמב"ס : ככ' עבד שיצא ארר רבו לסוריא ומכרו שם איכר וזכרו בדי' א' כשיצא רבו ע"מ שלא לחזור לאי' : אבל אם דעת רבו לחזור ויצא אחריו ומכרו שם יצא לחירות וכופין את הדיקוק לשחררו : כל עבד שאומר לעלות לאי' כופין את רבו לעלות עמו או ימכור אותו למי שיעלה שם רצה הארון לצאת לחיל' או יכול להוציא את עבדו ע"ד שריצה ודין זה בכל זמן אפילו כוה"ו שהארץ כפי' ישמעאלים: כד' עבד שברח מתחיל לארץ אין מחזירין אותו לעבדות ועליו נאמר לא תסגיר עבד אל אדוניו ואמרים לרבו שיבטולו גם שחרור' ויתכסו על שט"ח כדמי' עוד שחשבידו ויתן לו ואם לא רצה הארון לשחררו לו מפקיעים ב"ד שעבדו מעליו ויחל' לו כל דיני חילוק ג' ארצות באי' לנשוואן ודיני כפיית' תמיש' והנאשה לעלות מתחיל לאי' ומא' לירושל' נהרגן האידינא כמי' בש' שע' אה"ע ס' ע"ה חס' העני' ע"ש : וכלוה ס"ל דכופין גם כוה"ה רק במקום שיש כסותנו כמי' כימות הגשמי' וחס' המעקב עוד נא אפתי' א' כ' אבל בחקוק' שאין כסנה כופין (מי) ומזה צריך מפרש רישת' וחקריה אפ' תאשה המכסעת בריהי אשה חשובה וחסידיה ומתקד' חיתתה היא שרוצה בזה אבל

הלכות ארץ ישראל

א ב

בית ישראל

אכל אם אין תענית כן אלא שנפלה קסמה ואיבה ביניהם או שמא עיניה נתנה בארץ ומבקשת תואנה ובעלה אינה רוצה לנרשה וגם שאינו מאמץ שבז'פין אותו לרצוא והשיאה עין אשמה לתבוע עללות והוא אינו יכול ואינו רוצה מעני שמונותיו כבדים ואין לו שם כדי להתפרנס ויכוא ליד רכובי עניות המעביירין תאדם ע"ד וע"ד קנה על כיוצא בזה אמרו וכל מעשיך יהיו לש"י ויש לריון לראות באומדנא דדין מלומה דיוקף לפי האמת שלא לבפוח (כ"כ רמב"ם וזהו כוונתו) (מה) א"ל מגדלין בגמרא דקה (מו) וזיה דקה) בא"י מפני שדרכן לרעות בשדות של אחרים והיוקים מצוי אבל מגדלים בסריא ובמכרות של אי (מו) והאודנא שאין מצוי שיהיה לישראל בא"י שדות נראה דשרי (רמב"ם בפ"ה מה' אפי' טעניט וטוש"ג ח"מ ט' ח"ט ס"א) (כו) (מה) שלשה ימים לפני הגם של עכו"ם מקור ליקח מהם ולמכור להם דבר המתקיים ויותר למכור להם דבר שאינו מתקיים עד יום הגם כגון ידקות ותכשיל • וכן אמרו להשאיל ולשאול ולהלוותן (גלא דבי) וללות מהן לפורען ולפרע מהן מלוה בשטר או על המשכון • אבל מלוה ע"פ נפרעים מהם מפני שהוא כמציל מידם • והאינרא דידם תקיפה אפילו בשטר חשוב כמציל מידם אלא מלוה כרביית אפי' במשכון חשוב כמציל מידם • כז' עבר ונשא כיום הגם אמרו בהנאה ואם נשא ונתן בן ימים שלפני הגם מותר בהנאה: כ"ח אם היה הגם של אותם העכו"ם ימים הרבה נ' או ר' א' • כל אותם הימים כיום אחרם וכל אותם הימים אפרים עם ג' שלפניהם: כ"ט כמה דברים אמורים בא"י אבל בשאר ארצות אינו אמר אלא יום הגם כלבד • ל (מט) הרואה מקום שנתקרה ממנה עכו"ם בא"י אמר בא"י אמיה שקער עכו"ם מארצנו ושנס שערקת אותה ממקום הזה כן תקקור אותה מכל מקומות ישראל והשב לב עובדיהם לעבד (טוש"ט ח"ה סי' רמ"ד)

ג הלכות נזירות ושאי דיני ארץ ישראל ובו כ"ז סעי

א (א) נזירות נהגת בפני הבית ושלא בפ"ה לפיכך מי שנדר בניור ביה"ה ה' נזיר לעולם שאין לנו בית כדי שביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו • ב אין הנזירות נהגת אלא בא"י ומי שנזר בח"ל קנסין אותו ומחיבין אותו לעלות לא"י ולהיות נזיר בא"י כמנן הימים שזנר בח"ל כמנן כמנן כמנן מיוסמוס' מלוה כרביית אפי' במשכון חשוב כמציל מידם • כז' עבר ונשא כיום הגם אמרו בהנאה ואם נשא ונתן בן ימים שלפני הגם מותר בהנאה: כ"ח אם היה הגם של אותם העכו"ם ימים הרבה נ' או ר' א' • כל אותם הימים כיום אחרם וכל אותם הימים אפרים עם ג' שלפניהם: כ"ט כמה דברים אמורים בא"י אבל בשאר ארצות אינו אמר אלא יום הגם כלבד • ל (מט) הרואה מקום שנתקרה ממנה עכו"ם בא"י אמר בא"י אמיה שקער עכו"ם מארצנו ושנס שערקת אותה ממקום הזה כן תקקור אותה מכל מקומות ישראל והשב לב עובדיהם לעבד (טוש"ט ח"ה סי' רמ"ד)

א (א) נזירות נהגת בפני הבית ושלא בפ"ה לפיכך מי שנדר בניור ביה"ה ה' נזיר לעולם שאין לנו בית כדי שביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו • ב אין הנזירות נהגת אלא בא"י ומי שנזר בח"ל קנסין אותו ומחיבין אותו לעלות לא"י ולהיות נזיר בא"י כמנן הימים שזנר בח"ל כמנן כמנן מיוסמוס' מלוה כרביית אפי' במשכון חשוב כמציל מידם • כז' עבר ונשא כיום הגם אמרו בהנאה ואם נשא ונתן בן ימים שלפני הגם מותר בהנאה: כ"ח אם היה הגם של אותם העכו"ם ימים הרבה נ' או ר' א' • כל אותם הימים כיום אחרם וכל אותם הימים אפרים עם ג' שלפניהם: כ"ט כמה דברים אמורים בא"י אבל בשאר ארצות אינו אמר אלא יום הגם כלבד • ל (מט) הרואה מקום שנתקרה ממנה עכו"ם בא"י אמר בא"י אמיה שקער עכו"ם מארצנו ושנס שערקת אותה ממקום הזה כן תקקור אותה מכל מקומות ישראל והשב לב עובדיהם לעבד (טוש"ט ח"ה סי' רמ"ד)

ב (א) נזירות נהגת בפני הבית ושלא בפ"ה לפיכך מי שנדר בניור ביה"ה ה' נזיר לעולם שאין לנו בית כדי שביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו • ב אין הנזירות נהגת אלא בא"י ומי שנזר בח"ל קנסין אותו ומחיבין אותו לעלות לא"י ולהיות נזיר בא"י כמנן הימים שזנר בח"ל כמנן כמנן מיוסמוס' מלוה כרביית אפי' במשכון חשוב כמציל מידם • כז' עבר ונשא כיום הגם אמרו בהנאה ואם נשא ונתן בן ימים שלפני הגם מותר בהנאה: כ"ח אם היה הגם של אותם העכו"ם ימים הרבה נ' או ר' א' • כל אותם הימים כיום אחרם וכל אותם הימים אפרים עם ג' שלפניהם: כ"ט כמה דברים אמורים בא"י אבל בשאר ארצות אינו אמר אלא יום הגם כלבד • ל (מט) הרואה מקום שנתקרה ממנה עכו"ם בא"י אמר בא"י אמיה שקער עכו"ם מארצנו ושנס שערקת אותה ממקום הזה כן תקקור אותה מכל מקומות ישראל והשב לב עובדיהם לעבד (טוש"ט ח"ה סי' רמ"ד)

ג (א) נזירות נהגת בפני הבית ושלא בפ"ה לפיכך מי שנדר בניור ביה"ה ה' נזיר לעולם שאין לנו בית כדי שביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו • ב אין הנזירות נהגת אלא בא"י ומי שנזר בח"ל קנסין אותו ומחיבין אותו לעלות לא"י ולהיות נזיר בא"י כמנן הימים שזנר בח"ל כמנן כמנן מיוסמוס' מלוה כרביית אפי' במשכון חשוב כמציל מידם • כז' עבר ונשא כיום הגם אמרו בהנאה ואם נשא ונתן בן ימים שלפני הגם מותר בהנאה: כ"ח אם היה הגם של אותם העכו"ם ימים הרבה נ' או ר' א' • כל אותם הימים כיום אחרם וכל אותם הימים אפרים עם ג' שלפניהם: כ"ט כמה דברים אמורים בא"י אבל בשאר ארצות אינו אמר אלא יום הגם כלבד • ל (מט) הרואה מקום שנתקרה ממנה עכו"ם בא"י אמר בא"י אמיה שקער עכו"ם מארצנו ושנס שערקת אותה ממקום הזה כן תקקור אותה מכל מקומות ישראל והשב לב עובדיהם לעבד (טוש"ט ח"ה סי' רמ"ד)

הלכות ארץ ישראל ג

בית ישראל

בתורבנה שיאמר אותו היום כלו בכשר ויין (כ"ה): ח (כב) קדושה ראשונה שקדש
 שלמה את בית המקדש וירושל' נתקדשו לשעתו וקדשו לעתיד לבוא * ולמה
 אני אומר במקדש וירושל' קדושה ראשונה קדשה לעל' * ובקדושת שאר א"י
 לענין שביעית ומעשרות וכוונתו בקדושה לעל' * לפי שקדושת המקדש וירושלים
 מפני השכינה ושכינה אינה בטלה והרי היא אומר והשמות את מקדשיכם ואמרו
 הכמים אצ"פ שהזמין קדושתו הן קדושים * אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות
 אינו אלא מפני שזמין כיבוש רבים * וכן שנלקחה הארץ מידהם בטלה הכיבוש
 ונפטרה מה'ת ממעשרות ומשביעית שהיא אינה ארץ ישראל * וכן שעלה עורא
 וקדושה לא קדושה בכיבוש אלא בחזקה שהזמין בה ולפיכך כ"מ שהזמין בה
 עולי בבל ונתקדשה בקדושת עורא שהיה הוא מקדש היום * ואצ"פ שנלקח
 הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בה' תרומה * (רמ"ט)
 פ"ו מה' ז"ח הנהיה ה' * ג (כג) ירושלים מקדושת מכל א"י ואלו דברים שנאמרו
 בירושלים אין מליצין בה את המת ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם * ואין נושעין בה
 גנות ופרדים ואינה נזרעת ואינה נחרשת שמת תסרה (ס"ו ה"י) * (כד) כ"ח
 המטיל מים מן הצופי * (מקוש וסילין לראות משם את הר הבית) לא ישב ופניו
 כלפי הקדוש אלא לצפון או לדרום או יסלק הקודש לצדדן * (רמ"ט) ס"ו טו"ט א"ח
 פ"ו ג' ס"י * (כ"ה) אצ"פ שהמקדש היום חרב בפנותינו חיוב אדם במורא
 כמו שהי' נוהג בכניינו לא יכנס אלא למקום שזמיר להכנס לשם ולא יכנס להר
 הבית לא במגעולו ובשביעית * (פי' עגרה ששמיין תמות) ולא יעשנה קפנדריא
 ורקיקה מקו' (וי"א) דעולין יום אסור ליכנס להר הבית ול"ה נזות ויולדות ונזים ונזעל קר'
 אסורים ליכנס במקום הר הבית * ולא ישב בעודה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח
 שנאמר את שבתותי ושמרתו מקדשי תיראו * מה שמירת שבת לעולם אף מורא
 מקדש לעולם שחייב בקדושת עומד * (רמ"ט) פ"ו ס"ו * (כ"ו) מה שזמיר
 רואים היום בזמנינו זה מהכותלים העומדים במזרחת של ירושלים נגד הר האיתים
 הם כותלי הר הבית שהרי מאלו הכותלים שהם שפת הר המזרחת של מורחו אינו עד
 עמק יהושפט אלא חמשים אמה או פחות * ואם היו מעורת נשים או מחליל ה'
 צ"ד

פ"ו מה' מה' ז"ח הנהיה ה' * ג (כג) ירושלים מקדושת מכל א"י ואלו דברים שנאמרו
 בירושלים אין מליצין בה את המת ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם * ואין נושעין בה
 גנות ופרדים ואינה נזרעת ואינה נחרשת שמת תסרה (ס"ו ה"י) * (כד) כ"ח
 המטיל מים מן הצופי * (מקוש וסילין לראות משם את הר הבית) לא ישב ופניו
 כלפי הקודש אלא לצפון או לדרום או יסלק הקודש לצדדן * (רמ"ט) ס"ו טו"ט א"ח
 פ"ו ג' ס"י * (כ"ה) אצ"פ שהמקדש היום חרב בפנותינו חיוב אדם במורא
 כמו שהי' נוהג בכניינו לא יכנס אלא למקום שזמיר להכנס לשם ולא יכנס להר
 הבית לא במגעולו ובשביעית * (פי' עגרה ששמיין תמות) ולא יעשנה קפנדריא
 ורקיקה מקו' (וי"א) דעולין יום אסור ליכנס להר הבית ול"ה נזות ויולדות ונזים ונזעל קר'
 אסורים ליכנס במקום הר הבית * ולא ישב בעודה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח
 שנאמר את שבתותי ושמרתו מקדשי תיראו * מה שמירת שבת לעולם אף מורא
 מקדש לעולם שחייב בקדושת עומד * (רמ"ט) פ"ו ס"ו * (כ"ו) מה שזמיר
 רואים היום בזמנינו זה מהכותלים העומדים במזרחת של ירושלים נגד הר האיתים
 הם כותלי הר הבית שהרי מאלו הכותלים שהם שפת הר המזרחת של מורחו אינו עד
 עמק יהושפט אלא חמשים אמה או פחות * ואם היו מעורת נשים או מחליל ה'
 צ"ד

פ"ו מה' מה' ז"ח הנהיה ה' * ג (כג) ירושלים מקדושת מכל א"י ואלו דברים שנאמרו
 בירושלים אין מליצין בה את המת ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם * ואין נושעין בה
 גנות ופרדים ואינה נזרעת ואינה נחרשת שמת תסרה (ס"ו ה"י) * (כד) כ"ח
 המטיל מים מן הצופי * (מקוש וסילין לראות משם את הר הבית) לא ישב ופניו
 כלפי הקודש אלא לצפון או לדרום או יסלק הקודש לצדדן * (רמ"ט) ס"ו טו"ט א"ח
 פ"ו ג' ס"י * (כ"ה) אצ"פ שהמקדש היום חרב בפנותינו חיוב אדם במורא
 כמו שהי' נוהג בכניינו לא יכנס אלא למקום שזמיר להכנס לשם ולא יכנס להר
 הבית לא במגעולו ובשביעית * (פי' עגרה ששמיין תמות) ולא יעשנה קפנדריא
 ורקיקה מקו' (וי"א) דעולין יום אסור ליכנס להר הבית ול"ה נזות ויולדות ונזים ונזעל קר'
 אסורים ליכנס במקום הר הבית * ולא ישב בעודה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח
 שנאמר את שבתותי ושמרתו מקדשי תיראו * מה שמירת שבת לעולם אף מורא
 מקדש לעולם שחייב בקדושת עומד * (רמ"ט) פ"ו ס"ו * (כ"ו) מה שזמיר
 רואים היום בזמנינו זה מהכותלים העומדים במזרחת של ירושלים נגד הר האיתים
 הם כותלי הר הבית שהרי מאלו הכותלים שהם שפת הר המזרחת של מורחו אינו עד
 עמק יהושפט אלא חמשים אמה או פחות * ואם היו מעורת נשים או מחליל ה'
 צ"ד

בית ישראל

הלכות ארץ ישראל ג

יא

הוא זה שא"ל לשנות נוסח אבותיו בתפלה וכבר וחסידיו ק"ק אשכנזים שהיו בירוש"ל ת"ו הקדושה השל"ה ז"ל והקדושה ר"י חסיד ז"ל הביא הרש"ם ז"ל בתשו' ח' א"ח ס' ל"ה . והגאון ר"י משה הכהן ז"ל וכל נבגות הגדולה של ק"ק אשכנזים שהיו בימיהם שבעירו ק"ק אשכנזים לא שנו מעולם מהגס .

המלתם כמנהג אבותיהם ובאר קהילות שנו מהגס למנהג ספרד וזוהר הרב ז"ל שגם בעמיתים כאלו טוב לאחוז מנהג אבותיו וקרב הוא שנגס בצלל אל תנוש תורת אמתך מ"ב כה"ג דתפלות לא שייך זה ולא שייך שינוי רק שדבר שינוי מנוד איסור כאלוהם שמינוי בפי מקום שנהגו ע"ש דבכונה אית בהו תמוש . הרחקת איסור . וכמ"ש בני צ"ט נהגו ללא אלו דברים לויקן במעלי שבתא כו' אבל לא אפשר לן . א"ל כבר קבלו אבותיהם עליהם שאמרו שמוע בני כו' . ופרש"י שם והם מחמירים על עמזר שלא להבטח ומרבי שבת . אכן בכה"ג ליתא דא איסור כלל ועיקר ולא הרחקת עבירה בהא פשיטא ללא שייך ביה תמוש אל תנוש תורת אמתך כו' . וז"ל שידוע שבתפלות י"ח שחול שבת ויזיע ותשע שבר"ה אינו רואה שיש בו שמוי כלל כי תורה אחת לכולנו וכל ההשגה ממשבט שטבעו תמניו טועה ואינו יוצא י"ח ואין הפרש אלא בפיוטין וקרוצ"ן שבתפלות יואילו נוסח הספרדים יותר טוב ע"ש שהר"ך שם . ואשר הניח כלל מונח דמנהג לדין בו איסור אין איסור שני . לפט"ד אינו כן דלא מוצא בהגהת מיימוני בסדר התפלות של כל השנה שבתפלות י"ח וא"ל בירושלמי שכל להו ר"י י"א אע"פ שגלתו לכס סדר המועדות כו' בתפלות אל תשנו מנהג אבותיהם מוחי נפש עכ"ל וכן הביא המ"א ברי"ם ס' ס"ח ע"ש הירושלמי ובס"מ הר"י ז"ל וז"ל אמנם המנהגים שנהגו בשרשי התפלה אין לשנות ממנהג מקומו כי י"ב שיעים בשמים נגד י"ב שבטים וכל שבט י"ל שער ומנהג לבד מה שומר בגמ' שזה לכל וכ"כ בס"מ ע"ש . וכ"כ הגאון פ"ח בנוסח התפלות אין לשנות נוסח האשכנזים לנוסח ספרד כו' ע"ש . ומוציא לירושלמי זו היא בספ"ג דעירובין ה"ט . וז"ל ר"י יוסף ומשלח תחיל לטון אע"פ שכתבו לבס סדרי מועדות אל תשנו מנהג אבותיהם מוחי נפש עכ"ל . ואולי דהכי ה"ו ופרש"י שם והם סדרי מועדות יותר מקבלת בני הארץ אל תשנו מנהג אבותיהם לעשות ב' ימים ובמ"ש בגמ' לדין פ"ק דיו"ט . אבל כיון שבה"מ יומ"א הביא הג"י על התפלות מ' שגורא"ש יט"ה כן ה"י . ואפי' לפי דברי הרש"ם ז"ל מוכח דנוסח הדי' ברכות אין שום שינוי . ובש"א רואים שרוב שינוי נוסח ב"מ ברכות וה"ל לדין לשנות נוסח אבותיהם ואשר האשכנזים שר"י ראונו שכתב הרא"ש ז"ל בתשו' כלל ב' ס' ק"י . וז"ל כי אני מחזיק את המסורת שלנו וקבלת אבותינו וז"ל תמני אשכנו שהיתה התורה ירושה להם מאבותיהם מיימוני החורבן וכן קבלת אבותיהם דרבותי דהרמב"ם יותר מקבלת בני הארץ אחת עכ"ל יכו' . בספר אילים שיש מסורת קבלה מאבותינו גאוני קדושי האשכנזים דור אחר דור עד שמעון הפקולי ואצ"י כהנ"ג על כל החיבות ואחיות התפלה בנוסח אבותינו האשכנזים וכן ברוקח הגדול מונה כל החיבות והאחיות בכתרי הקבלה האמיתית . ומלשון הרש"ם ז"ל שלא פלג כל"א אם יש איסור בשנוי מנהג אבותיו . אבל בזה שק"ק אשכנזים במקומם לא שינו מהגס . לא חקר מעיין לתא דלא תקגודו . והיינו תמוש דשמוי ה"ו בירוש' כמסקנא פ"ק דיבמות ז"ל א' כרפ"א דמי אמרין לא תמרוין לא תקגודו . בגון ב"ד אחר בעיר אמת פלג מורין כב"ש ופלג מורין כב"ה אבל ב' בתי דינין בעיר אחת לית לן בה . וכ"כ הרש"ם ביה"י ז"ל ס' ק"ג' בחו"ד בפרוש כנ"ל . וכן פסק האגודה פ"ק דיבמות י"ב ר"י' והרא"ש שם והירמ"ב ז"ל המגן אברהם ס' ה"ג' . אבל הרמב"ם בפ"ב דה"י ע"ג ה"ד כ' וז"ל ובכלל אזהרה זו שלא יהיה שני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג כמנהג זה וזה נוהג כמנהג אחר שדבר זה גורם למחלוקת גדולה שאמרו וז"ל תקגודו לא תשנו אגודות אגודות עכ"ל . והוא כבא"י ודלא כרפ"א וכבר תמחו ה"מ והלח"מ והסמ"ג בל"אין ס' ס"ב גריד שאמרו לא הביא ג"כ בלשון זה וכ"כ האמ"ק ס' ע"ג . וכן הרא"ש בחומש מביא בלשון זה ובוז"ל דהרמב"ם פ' דלא כרפ"א שיהי' הר"ה"ה ב"מ החינוך פ' ראה מביא בלשון רבינו הג"ל . וכתב אה"כ וממוריו למדתי שאין איסור זה אלא בחבורה אחת שחלוקים קתנה על קתנה . והם שוים בתמיה שאסור לעשות כל כח מהם כדבריו הוא גורם מחלוקת ביניהם אלא ישאו ויתנו דבר הרבה עד שסיכינו כולם לדעת א' . ואם א"א בך יעשו הכל כדברי המחמירים אם הוא בשל תורה . אבל ב' ב"ד חלוקים וכן שוים בתמיה לא נאמר ע"ו לא תקגודו והביאו רמ"י ומתעשה דמולוי שחמרו שם נפקו שפורי דרב ואפ"י ונפקו שפורי דשמואל . ועבר עכ"ל . הרי מביא זה כרפ"א שני כרפ"א ודלא כהו שמחוק הרד"ך שחביב ה"מ בתירו"ו והלח"מ מירך נגד רבינו פ' כרז נגד שמואל דהלכה כרז באיסורי דמ"ל לא עשו כדבריהם גם שהיו ב' ב"ד בעיר א' תמוש דכה"ג שייך לא תקגודו . אלא ללא הכסים בתירו"ו ומחמיק בגמ' דיבמות ש"מ עש"י ז"ל דני' רבינו לא היה ש"מ . ויחזר ב"ל שרבינו סחך על סוגיא דירוש' דכרו סמוך על ירוש' נגד הבבלי מקום שהא"א"א שם פשוטו יותר . וזירוש' ספ"ק דיבמו' כתוב דר' יוחנן ס"ל לא עשו . וז"ל ר"י הילא בש"ר יוחנן אלו האלו כהלכה היו עושין ר"י דגם ב"ש לא עשו כדבריהם אלא כב"ה שהלכה כדבריהם . וס' רב ושמואל חד אמר אלו ואלו כהלכה היו עושין וז"ל אלו ואלו כהלכה כו' ע"ש . ויחנן ס"ל כרז וה"ל שמואל חד לגבי תרי ועוד דהלכה כרי' יוחנן גם נגד רב ולכן פסק כן . דלמ"ד לא עשו הרי ב' בתי דינין בעיר כמו ב"ש . וז"ל שייך לא תקגודו ולכן לא עשויון מ' בירוש' דשחסי' פ' מיקום שנהגו הלכה א' ידפריך שם ר' שאל לר' יוחנן ואינו אסור תמוש לא תקגודו . והרב קרבן עדה פ"י דלחמיתיהו קאי הקבוצ' ולא נראה דל"כ בריש הסוגיא ה"ל לסדורי אלא כ"ל דקאי אדמייך ל"י גלו ממקום . למקום וצקו לחור בהו י"ב כה"ל דבני מישא שקבלו עליהם שלא לפרוש בים הגדול ואלו לרבי וא"ל אל תשנו מנהג אבותיהם ומסיק דרבי ס"ל כרי' יהיה ר"ה אסור לפרוש ב"ה ולכן אחר להם ובכ"ה לאיסור הא הוי לא תקגודו והשי"ר יוחנן בשעה שאלו עושין כב"ש ואלו עושין כב"ה . ונ"ל דה"ם כשעושין מעשה להחיד האיסור מ"ש בצבלי מניה שלא מנעו לישא נשים כו' והחירו איסור הו' כב' תורות משא"כ בב"ה שלא יפרשו ליה"א הרואה יאמר שאינו רואה לפרוש ליה"א כמ"ש בשוקת יהוא לאפוסו מיהו עש"י לאפוסו אירא' ובמ"ש תוספ"י שם י"ד ב' ב"ה בשלמא ח' היה להם לב"ש למועב לעשות עהרת ככלים דב"ה דמאן דחיי יאמר ל"ל לכלים דיהו . הרי דר' יוחנן משא"כ דבב"ש ב"ד בעיר א' הו' לא תקגודו כמס"ל . ויחזר מזה מ' שם דבב"ה ס' ב' ב' ב' בשתי עיירות הוי ל"ת דפריך שם הרי ר"ה וי"ב ביהודה נהגו כר"ע ובגליל נהגו כר"י שני' היא שאם עבר ועשה ביהודה כגליל כו' יא' הרי פורים הרי אלו קורין ב"ד ואלו ב"ה'ו א"ל מ' ססיד את ההשגה סמוכו למקרא משפחה ומשפחה מזינה ומזינה עור ועיר . ור"ל לדין שבגליליה כהוב לא שייך לית כמו חילוקי מות הנהגים המכונים בתורה ד"ק כד"ת דמי . הרי דגם בב' מקומות מירך ונהני טעמי אבל בלא"ה שייך ל"ת מוס"ל לא עשו . ועיקר המקרא שחבוש סמוכו למקרא משפחה ומשפחה מזינה ומזינה עור ועיר . ור"ל לדין שבגליליה כהוב רק ששאלו לא עשו ואל"ה שחייבו י"ל ש' תשובות על ארז הבת שמתרת אבל לא התורה והלכה לא השיב ר"י לר"ל בבבלי על קשייתו ממגילי מטעמיה בירוש' שכתבו במגילה עיר ועיר כ"ל ולא שידעה הרמב"ם לפסוק כרפ"א אלא דלכ"י . ורובא ליתא דמ"ד עשו אמרי' לה . ולג"י דהתם דר"י ס"ל עשו אבל בירושלמי מפורש דר"י ס"ל לא עשו . ואפשר דהרמב"ם גריס בבבלי ור"ל אמר עשו והכי משמע דקאמר מי בשרת עשו ב"ש כדבריהם לא עשו וזהו דברי ר' יוחנן שהשיב לר"י דהקשה לו בשקלא וטו"י . ולא שייך ב' ור"י אמר כו' וקרבן שני' הרמב"ם היה א"ל מ' סברת כו' עשו קודם ש' בגמ' . ובהו תירא"י קושיתו הרש"ם ב"מ ק"ג' מלובב דשתי מקומות שם נהגו דחיי שבת וכו' ופירש"י דנוחתי כשתי תורות וכן מופרש לדתקין ר' אבשו שלא יהיה כשתי תורות מה שגם לאב"י לא שייך ל"ת אבל לשטות ירוש' ה"ל נוח' . והדרכה סוג' . לטובה ור"ה ה"ל כמ"ד לא עשו מיתוקנין שפיר הרי דר' יוחנן הרמב"ם דבשתי ב"ד כפ"א הו' לא תקגודו ע"ש כך דעת הרמב"ם ז"ל שכתב שר"י והרא"ש והגאונים והראשונים שפסקו על קושיתו וסוגיין ויברכה הכי נקטינן וכ"כ מ"א אשכנזי שג"ש ע"ש ב"מ ק"ג' ולא ינהגו בציר אחת מקאת מנהג זה כו' . דבב"ל פ' א' מיידי . וכן רש"י ז"ל לכוני' דיבמות דבר . וכן היה המנהג בירושלים בימי הגאון השל"ה ז"ל שכתב בה' תיקיעות בסוף קונטרס השני הבנת

הלכות ארץ ישראל ג

בית ישראל

יירושלים (לב) אבל בני ארם יהודי' אשכנזי' כשמפללין בבית' דספרד' וכן
 ליהיך אסור להם לשנות מנהגי ה'יבוי' : ו' (ל) בירושלים קורין המגילה רק ביום
 ל'י' - וי"א דגם בקצרה הישנה של צפורי וחקרה של גוש חלב יורפת הישנה וגמלא
 גידור וחדיר וגיא חרשים ואגוז ולוד וכן ס"בה ווארע' (כחור ופרח פ"ה) (לד) ובצפת
 ז'רין י"ד וט"ו' וכן הכפרים הסמוכים כמו בירי ועין יזמן ויום י"ד קורין את המגילה
 בברכותיה וקורין בס"ה ויבוא עשק ואימרים על ירושלים בכיום ס"ו קורין בלא ברכה
 (לה) ואין אימרים על הניסים בחבלה (לו) וכן אין מוציאין ס"ת לקרוא ויבוא
 להלך אע"פ שהיה מהנה ע"ה"ק צפת בבחב"נ מערבים להוציא ס"ת גם ביום ב'
 לקרוא בברכה ויבוא עשק' אן נהגין עשדו בן : ה' (לז) בירושלים כשהל מ"ו
 נשבת אין קורין המגילה בשש"א אלא מקרימים לקריאת בע"ש וגיבוס מעינת מתנות
 זנייס ומחלקי' אותם בו ביום וביום השבת מוציאין שני ספדים ובשני קרא ויבוא
 זמלק ובספר פ"ה קרתי ב' (ה'י"ג פ"ה דמגילה ותי"ט פ"ה ז' מ"ד ותי"ג פ"ה מ"ב דלא כתי'
 פ"ה) וכל' מ"א דגם רבנ"ה' ואימרים על הניסים ולא ביום ו' ואין עישין סיעדה'
 פורים עד יום א' בשבת - ואין אימרים לתתניס ביום גם במגלה (ה'י"ד פ"ה) וי"א
 יעושין הסעודה בשבת אבל ספרא ראשיתה עיק' : י' בירושלים ע"ה"ק מצויים
 זולעים במים שבברות וטעמים רבים במה שזנייס פת מה ב"ב' ורועי שלשו איתם
 במים שיש בהם תולעים בלא סנון דלא קפדי על נקות כואת התולעים יש לחוש
 שזישרו

זבס היו ספרדים בזמן' ומ"מ נהג בסלרי התלה כמנהג אשכנזים : וכן בסידורו שער השמים פ"י כוונותיו ופירושו על טעם האשכנזי'
 ז"כ גם גינת ורדים כלל ג' ס' ע' ו' זולערה חולה מנה שבהפרסם והתקם ק"ק אשכנזים מרוס' ח"ו היה יתקבל בית הועמד שלהם ועד
 כששו ידונין כשי' בתי דיעין בעיר חתה סכ"א עושה כמנהגה ואין בום תשום לא תתגדורו ואין להם מן הדין להחזיק בכל מנהגי ומורות
 האשכנזים כללו היה בפתח ירכיבי' שפאשכנו כקוליהו ובחזיריהו ק"ל כ' כשיעבדו חזו בית הועמד שלהם שיהיו מורחים להחזיר עם
 הספרדים ולהנהג כמנהגם כקוליהו ותמיריהו ותשי' שירלו לתפוס חומרות האשכנזים והחומרות הספרדים לאו כל כמיניהו כו' ע"ש עכ"ל
 וזה היה בזמן הגאון עולם הדיבור' משה הבן ז"ל וספי' ר"י השדך ז"ל והדיבור גזמני חזן' : וכן בעה"ק אפת היו ק"ק אשכנזים בימי
 זמן ב"י והרב האר"י ז"ל והיו מתפללים בטעם הצומים והרב האר"י ז"ל כתב טעם שבדי' ע"ה על כוונת האשכנזים בקריאת ב"ש לאחד
 כמה דברים' : ומיו' וכלו וקטו ורועט בשי' מעשה' ורובע' והרבה מרביטו הק' ומגור' האר"י ז"ל נאמץ שהיה בעה"ק אפת היה ק"ק
 אשכנזים בבבלי' ויהיה תולדו ויהיה מתפללים בספרים אשכנזי' שפאשכנו כקוליהו ובחזיריהו ק"ל כ' כשיעבדו חזו בית הועמד שלהם שיהיו מורחים להחזיר עם
 בסודו נסתתס' : וכל' הרב הג' כשפשו יתפ' אומן ס' כ' ס"ב שהיה בהל' לאשכנזי' בירוש' זה יתד' משונו' שנה ונבדע' מרש' הגויס
 גס אר"י כמה אשכנזי' מתפל' בבכ"ס ספרדים ובימים נוראים האשכנזים מתפל' באזיה בית סמוך לב"כ ספרדים כו' : והרב הק' האר"י ז"ל
 ז' ועל' בו' ודחי' היו לת' ומת' היות' בר"ס תל"ב ס"ק ו' מתוס' פתח' ד"י"ד ע"ש וכל' בתשו' הרא"ש שם דגם מנהגה כגון זה שייך לתי'
 (לב) בירושלים כו' כי ירושלים ירוע שהיה מוקפת חומה ומקומותיה ירועים עהר הותוס שהוא הר האנשה נגדה ותיקוס התיקוס חפן
 שהיה וע' בתח' ערכין ז"ב א' ב' ו' למ' לרפ' לדידי' ירוש' השני' בשאר ארעות הוא דהוא כתי'ס התוס' נגדה ותיקוס התיקוס חפן
 ל' יומן וחד' לנא דרעין ויועמי' חרי' ירושלים הוו אלא בירושלים כו' אלא אפי' לרב' אפי' לרדני' סם תרי ורמי' הוה ע"כ קר' ירושלים השני'
 דתשיב' כ' בתתני' ונתייחס' עם חדיד ואינו עכ"פ מוקפת חומה מימות יב"ן הוה אלא לדין מיתלע בה' ולפי ברור דהא הותוס ותי' העלוט
 ועמק יהושפט ובי' לת' הסמוך ונארי' דברים הירועים היא ודחי' ירושלים לכל עשרים דברים שאמרו' בבב"ק פ' מרובה עליו נשט' : וכו'
 הכול' מתח' ערכין פ' בתרא מוקפת חומה מימות יהושע ז"ל כגון קצרה הישנה של צפורי וחקרה של גוש חלב וירפת הישנה וגמלא
 וגדוד וחדיר ואגוז ולוד וכן ס"בה ווארע' וכן ס"בה ווארע' וכן ס"בה ווארע' וכן ס"בה ווארע' וכן ס"בה ווארע' וכן ס"בה ווארע'
 לוד ואוטו וגיא חרשים ומוקפת חומה מימות יב"ן ומסתבר' אגם קצת עיירות בחרן ומיבוס משה רבינו ע"ה סללה והארעי ויבוא' בהם
 זבחה היום קהלות ורפי' על זה דכתיב וכלדוד את כל עריו בצת' הוה לא היה קריה כו' : וכו' כל ערי' התיבוס וכל הגלגל וכל השן
 עד סלכה וארדעי' ואוחר' כל אלה ערים בצורות חומה גבוה' דלתים וצרות וכן אמרו' בע"ה דמגילה ופ' אין בערכין ופ' ידועות הנומחה
 אר"י כו' ב' ח"י און לנו מוקפת חומה אלא אלו בלבד היה אומר' ששים עיר כל חבל הרבוז חלא כיון שגלו ישראל לבבל גבלה מהס'
 מותו ערי חומה וכשעלו מהנוכה מלאו אלו שמוקפות חומה מימות יהושע ז"ל וכן וקישוס ולא אלו בלבד חלא כל שמוקפות קך ממוחס'
 שמוקפות חומה מימות יב"ל כל הצולה הוהת נהגת' בהסו' מוכה מדברי ר"י שכל עיירות הנוקפות חומה שסול' למעלה שהם קדושות מציבוס
 סני וכי' הר"מ ז"ל כיון שעלה עורח תביחה סני' נתקשו כל העיירות הנוקפות חומה פתוהר' כי אלא שכשעלו בני הגולה מלאו אלו
 כוומר לא מלאו עיירות שמומה אלא אלו וקדשוס וה' לאשאר ע"ש' : וכו' ואני' בצווחי' זכר' אה"ק בתל' ענין שמתני' כי בירוש' גבוש חבל'
 היו קורין המגילה ב"ל וכו' כמו בחקונות התסופקים הולל ודומיה' : וכתבתי על זה להרב 'מתח' ז"ל ובפ' אלי' אס הייתי בירוש' חבל'
 גזיו קורין המגילה בפני סיידי' ואל' מתבב"ל פן יתמרו לי הכסול בתוה'הוקר' כו' וע"ש בפ"ח' : וע"ש כתב ששמע מרבינו ברור ז"ל
 שרבו ר' מנאל ומרשי' ז"ל אמר לבוא לירושלים והוא בשנת י"ז לאלף תתיישב ושיקריב קרבנות בזמן הוה' כתי'ס מקריבין אשי' שאין בית
 כתי'ס בתמורה פ' יש בקרבנות שקרבן לבור זוחה את השבת והשמוחה וכן בפ' כול' עולין נטמא קהל או רובו או שהיו כהנים שמיחס
 והקבל עורוין ע"ש בפרשת' והרמב"ם ז"ל : וזהו רק על שמוחה מת הוא דלמתי' בליבור כו' אבל בשמוחה אחרות כגון זבין חצות גדות
 ועמחי' שרף וכו'יה' וכו'יה' כהן לא יתעסקו בו ולא יעבדו ונעשו או נכסלו לעורה וכו' : וכן על בניהה וכו'יה' שכל על בניהה וכו'יה'
 העבודה שלא נחיות אלא שמוחה מת בלבד הוא גזירת ההכות שז' ויהי' הגישס אשר היו עינאים לנשט' חס' ולשמוחה אחרות יש תיקון
 ולכהן השוטים קריב ברור גדול ע"פ עדים שיערו על חצות' סנייסו בעבודה כו' ע"ש' : הולך ברור ותיקוס של ירושלים תוב"כ' (לד)
 ובצפת כו' ימשל' ס"ק כ"ח' : ובמת' היה נחיות בעבריה וק"ל מרה אשי' שהיו כהן וכן קורין ב' ימים ח"י מפני שיש פה מוקוס
 סקרה' יורפת ישנה ורעה עיר קדש אשר כהר' שפשו שהיה וערי' ונקט' : (לה) והיו ס' : אלא שיש ח"י תיקון יאשבר וכי' החצרות
 והת"י כ' טעם דמגילה בלא ברכה גם וספק שרי' אבל ע"ה"ק הם כבר עברו יום ה' ה' אשכנזי' אשכנזי' יאשבר וכי' החצרות
 בחול זמ' כ' גם על דרוס' כשהל בצפת שחז' ע"ה"ק ביום ו' ו' גם ש' קורין חו הניגול כיון שכתב הרב"י מהגוס שם כשפשו ע"ש ד' ס"ח ב' ס"ה'
 (לז) וכן כו' סם מתיב בתיקון יאשבר דהנהל' שו' של מערבים נהגו להוציא גם ביום ס"ו בעה"ק אפת ולברר כי בלא ברכה הוא
 וילוח' אלא בלל הקצנות והספרדים האשכנזים לא נהגו והדי' השוב' על זה שמתני' לכל קהלה כמו שנהג' ומנהגה ועכשו' חזן מנהג' כלל
 נהולא ס"ת ביום ב' : (יז) בירושלים כו' בשו"ע א"ח ס' תרפ"ח ס"ו דעת ה"ה"ק מוריסוניו בענין ההעוהה ע"ה"ק כפי' דמגילה
 וסעודה פורים וכו' יתחייב ולא יתקיימן ועשו' הומו בשבט לעשות חוקים ימי מתת' ובמהה כ' את שמוחה הויה בצ"ל יצו זה שמוחה
 תהיה

הלכות שביעית כ"א

בית ישראל

וזמני עשור מהמלואה להוריה ללוהמא (ק) המוכר שמיא לחבירו . ואח"כ
עבדה עליו שלטה אין הלוקח הור על המוכר שהלוקח פשע מעצמו שלא
עשה פרוזבול ואם כבר עבר עליו שממה בשמכרו (קיא) טוענין ללוקח
שהמוכר הי' לו פרוזבול ואבר . ואם הורה המוכר שלא היה לו פרוזבול אם
אין לו נכסים אינו ואמן ואם יל נכסים נאמן ונפטר הלוה והמוכר (קיב) ישלם
ללוקח-מור (קיד) מי שנכנע מלהלוות לחבירו קודם השמטה (קיד) שלא
יתאחר הרוב עליו וישמע עבר בליית שנא' השמר לך כו' . והטא גדול הוא
(קפג) שהרי ההורה עליו תורה בשני לאווין שנא' השמר לך כו' . וכינא שנאמר
השמר או פן או אל הי' מליית התורה הקפידה על (קטו) מחשבה רעה זו
וקראתו בליעל והרי הוסיף הכתוב להזהיר ולצוות שלא ימנע (קטז) אלא יתן
שנא' נתן חתן לו ולא ירע לבכך בתוך ד וגו' (קיח) והבטיח הקב"ה
בשכר מצוה זו בעוה"ז שנא' כי בגלל הדבר הזה יברכך וגו' .
וזו ושלם בעור ברה עולם

לכ"א

ויירי דלוקח וודה דלא הי' לו פרוזבול ותי' לעל פותחין לו כו' . ומה"ל היינו דווקא
בז' כרוזבול ושמתו מלמעט כן (כרישה) : (קיב) ישלם ללוקח ולשון צבחה' והפור
הטעמו שמלה לו שטר שנמתל שבז' צבחה' סה"א קיים מ' דאין מכלס .
לו כל דמי השטר רק מה שאנהו ולשון רביתו הגאון ו"ל צבחה'ו לריד עיון גס
ברשע לוחגני' דליצב' מחיל וכמו שהקשו חו"ס בכתובות י"ט א' ופ"ט ו"ל דמייירי שא"ו
לנחול כגון צנענוד שלשן . וכן הי' בבה"ה (ל"ל ל"ל צבחה' וכן צבחה'
ט"ס צבחה' ו"ל צבחה' סה"ק והי' כן ונא' צבחה' יו"ל' גס בספ"ק אח"כ
נאמן וכמי' בספ"ק דכ"ט צבחה' אח"כ כו' . הגמ' א"ן אח"כ
להס' לאי לא נכסי א"ן משועבד' כלל למלוה וכן הקשה ט"ך ע"ס ס"ק י"ד
וכ"כ ר"ז במשרים כו' וי"ל הלוקח כו' . וסו"ה מפורס' במוספתא
דכ"כ רפ"ב כלשונה והביאו הר"ש"ס בפ"ג דצ"ב ס"ח ובתשוב' כלל ל"ט
וכמ"ס ה"י קס"ו ס"י . בהג"ה ואין כו"ט ע"כ (ק"ג) מי שמנע כו'
לשון הרמב"ם עד סוף והוא חתני' פס פי' כשראה הל' שאנענו הטע
מוללות ועוצרין על נ"ס בהורה ה"ה כו' יכ"מ : (קיד) שמה יתאחר
פי' כמ"ס בטהדרין ל"ב ח' בשמטה דלא שלחי ח"כש' דמוחי כו'
ופר"י ופ"ר ש"ס דמתייראין מן השמטה שלא תקנעו מנותיהם כו'
וה"ש קודם השמטה ר"ל סוף שנת ו' שא"ו עקר השמטה : (קטו) סה"ה
ההורה צבחה' ר"ה השמטה לר' בליית מן בליית ונכ"ס וכו' .
בשפ"ר שם פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאחור קריבה זה שקרוי ע"ז
לאחור כאן בליעל ונאמר להלן (בב"עיר) הדינא יתלו אנשים בני
בועל) מה להלן ע"ז י"ח ק"ה כ"ה ע"ז ו"ש מהשמה רעה כמ"ס
למען הטעם חת בני ישראל בלצ"ס ובמ"ס בשליח הולין : (ק"ו)
אלא יתמי' פשתא דקרא קאי על הגלוואות בותן השמטה וקאי על מה
דסיים בקרא דריש פרשה' והצטע תעביטו וגו' והוא צבחה' דפירש"י
פס וע"ז אמר השמר כו' שנה ה' כו' ולא חתן כו' פי' לא תלוהו
אלא נתון חתן וגו' : (קיח) והבטיח בשכר כו' צבחה' רמו' גס דק"ל
שכר מצוה צבחה' ע"ה ויבא שאני מנות דקה צבחה' דמותן לו
גס שישמע דכנה"ג לחי' והריקוה' עליכס צבחה' עד גלי דן והיי"ט
צבחה' וי"ש שנאמר כי בגלל הדבר הזה היינו לפירושו
דציבור שיאחר לו ושמטו ח"כ כמ"ס וזה דבר השמטה .
ובדרשת רז"ל פ"ס יבספ"ר דריש הפילו אמר ולא נתן דקה רק פיוסו
בדברים יונפי רביתו דקאי השמטה נדרש כני' וגס כפשוטו בגלל
הקבר הזה שיתלו ההלוואה בל' עוב ובפיוס דברים ולא ירע
לצבו ולצאג שמה יתאחר החוב בלו ושמעו יברכך ה' בכל מעשך
היינו צבחה' שמה שיתלו לו לחשוב ולצאג במה שהוא צידו
מה שיתן לו בידו וימיטו

בדברים וישק לרעב נפש ונפש בענה יצביע . והאשימו
מחנך צ"ה ברכות כו' . וי"ש כי בגלל
הדבר בו יברכך כו' יצבכל משלה יליך
היינו מה ששולח ע"י אחרים ללוקח
הרוק שיש לחשוב ולצאג יומר מן
וקראנו בדרך אונה הפסל
ויצרכנו גס צוה והוא
נגד ולא ירע לבכך
מתוך לו
מליך
בגלך
ולאעני

אור הזוהר

גליון מספר 38 - טבת תשע"ב

קונטרס מורה נבוכים לדור הגאולה (חלק ב)

בו יבאר האשליה וההסתרה הנוראה שמצויים בחורי הישיבות והאברכים בהיותם בתרדמה עמוקה, תחת שליטה כוחות הסטרא אחרא שמונעים מהם את לימוד האמת, לימוד הזוהר הקדוש, לימוד שפת הגאולה, ובמקום זאת שקועים רק בלימוד חיצוניות התורה, ובכך מחזקים את חיצוניות העולם, את האשליה, ולכן העולם זועק מיסורים, כי אין לו חיים, הוא רק פועל כגוף ללא נשמה, ולכן נוחתות גזרות קשות על עם ישראל, כדי שנתעורר מהתרדמה, כי אנו דור אחרון של גאולה של פנימיות התורה, ובאנו כאן לתת תרופה לשקר, למכאוב הגדול, שכל התלמידי חכמים יקחו אחריות אישית, כדי להציל את עם ישראל והעולם כולו.



יצא לאור על ידי מפעל הזוהר העולמי
חודש טבת תשע"ב

נחל לכיש 24/8 בית שמש תובב"א, טל: 0548-436784

ט. שאלה: דברתי עם הראש ישיבה שלי, הראתי לו הספרים ואמר לי בתקיפות שהחליט, בשום אופן בעולם אינו מסכים להכניס זוהר בישיבה!!! ואמרתי לו, הלא החפץ חיים והחזון איש זי"ע שאנו תלמידיהם ולומדים בספריהם, הם אמרו ללמד זוהר למה שלא נלך בדרךיהם? פניו של הראש ישיבה חורו, ואמר בתקיפות כאן אני הבעל הבית!!! רציתי לאמר לו, כי הקדוש ברוך הוא הבעל הבית, והתאפקתי ולא אמרתי כלום, האם אתם יכולים להסביר לי, למה ראש הישיבה מסרב לילך בדרךכו של החפץ חיים והגר"א? הלא הוא ליטאי?

נתגלה הסוד

תשובה: ראה לעיל שאלות א' ה'-טו-י"ז, ואסביר לך במעשה שהיה: לפני שנה החלטתי

שאלות ותשובות מעם ישראל על לימוד הזוהר הקדוש

גלוי האמת לאמיתה!!!

שאלה: מדוע לא שמענו עד היום מגדולי ישראל על חובת לימוד זוהר הקדוש?

תשובה: טעות גדולה בדרך, עוד בשנת תרפ"א יצאו גדולי ישראל בד"ץ של הצדיקים הגדולים של רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל, וחתמו על זה כל הגדולים דאז, ואחר כך חתמו העדה החרדית בירושלים עיר הקדש בשנת תשס"ב-ח, ועוד גדולי ישראל, ויצאו הרבה ספרים עם חתימות של רוב גדולי האשכנזים והספרדים. ובספר אור הזוהר גדולי ישראל והזוהר מאורות הזוהר ועוד מוכאים יותר מאלף צדיקים. ואם לא שמעת? סימן שהרב שלך מהערב רב ולא גילה לך את האמת.

א. החפץ חיים: על לימוד ספר זוהר אין שום הגבלה. וכן אמר הגאון הצדיק רבי שלמה בלוח זכר צדיק לברכה משם רבו החפץ חיים זכר צדיק לברכה, שעל לימוד ספר זוהר אין שום הגבלה כי רבו מדרש, והיה החפץ חיים מעורר לכלם שילמדו כל שבת את זוהר של אותה פרשה ואפילו לבחורים (י' יוסף בן שלמה מפחין הוספות בנ"ן יוסף).

[שאלות ותשובות - המשך מחלק א']

והמצוות כמה באמת שווים, וכבר אמרו חז"ל על לימוד התורה "יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוו בה", בואו חשבון: איזה שקר גדול יכולים לזכות בלמוד הזהר הקדוש. וכן קיים החפץ חיים בעצמו אני מאמין בביאת המשיח... בכל יום אחכה לו, ומה אנחנו עושים למען ביאת המשיח ולמען גאולת עם ישראל.

כתוב בכתבי האריז"ל, שעל ידי לימוד תורת הסוד מתגלה לנו תורת הנגלה, ובדורנו פולנו זוכים לראת את זה עין בעין, וכבר מעידים אברכי הכוללים ואפילו יהודים פשוטים, שאחרי שטעמו מצוץ דבש הזהר הקדוש נפתח לבם ומתרחב מהם לחדש חדושים נפלאים בתורה הקדושה, וזכו לחבר חיבורים מצויינים.

כ. שאלה: מה ביכולתי לעשות אם ראש הכולל שלי מסרב שנלמד זוהר בכל יום, הרי החזון איש אמר שזוהר הוא הספר מוסר הטוב ביותר, ובכלל איני מבין, למה מתיר לנו ללמד כל ספר מוסר רק לא זוהר?

תשובה: הוא לא ראש כולל, הוא ראש הרוצחים וגזלנים ושתף למלאך המנות להרוג אנשים צעירים וצעירות, והוא אשם על האסונות וכל בתי החיים שמלאים עם צעירים וצעירות, כמו שכתב המקבל האלקי הגובא"י זצ"ל, ראה שאלה י"ז.

כא. שאלה: אחד ספר לי שהנכם אומרים שאם אין לומדים זוהר התפלות אינן מתקבלות, האם אמת הדבר? מה המקור לכך?

תשובה: הצדיק המקבל האלקי רבנו יעקב אבוחצירא כותב כך בספרו על הגדה של פסח (ראה באריכות בהקדמה לספרא דצניעותא).

כב. שאלה: הרב שלי עד היום התנגד לכל לימוד הזהר, מה עלי לעשות?

תשובה: להראות את הקונטרס הזה לראש הישיבה, וגם עלונים מספר 35 ו-36 של הזוהר, ולכתוב יסכים, כי הוא מזרע ישראל.

לילך לכל הרבנים הגדולים לבקש מהם לכתב מכתבי חזוק שילמדו זוהר הקדוש, הגם שהזהר אינו צריך להסקמתם, אבל כך הוא דרךם של האנשים, כל אחד רוצה לשמוע דעת גדולי הדור בזה, ולא חשתי טוב שהלכתי עם כסא גלגלים, החלטתי לשלח תלמידי חכם גדול בעל מחבר ספרים גדולים וקבל כבר הסכמות הרבנים, שילך אל הרבנים והאדמו"רים, הלך לרב גדול אחד שיש לו קהל גדול ובנין גדול [ואולי כמה בנינים], וכבר קבל ממנו הסכמה על ספר שלו, אחר שיחה של שתי שעות ענה לו, אני יודע שהזהר יש לו כוח עצום וכו', אבל אם אומר לאנשים שילמדו זוהר אז לא יצטרכו אותי כלל כי רבי שמעון לכל וכו', לכן הראש ישיבה לא רוצה שתלמד זוהר, כי ברגע שאתה לומד זוהר, תתעלה למדרגות גדולות ועצומות, וכל הדרשות ודברי המוסר שיאמר יהיו אצלך כאפס ואין, כי אם לומדים זוהר זוכים לאמת, ויתברר לה שמוכרים לה רק שקר, ועוד הפעם שקר, והוא לא רוצה בכלל שתתעלה, כמו שהבאנו לעיל בשאלה י"ז וזהו הסוד הגדול והנורא של רבני הערב רב שלא רוצים שתלמדו זוהר (ראה בספר סוד ה' באריכות).

בואו וראו: שעה אחת בשבת קודש שונה מאה מליון שנה תורה, הגע בעצמך: 10,000 אברכים שלומדים 10 שעות ביום, יש לנו מליון שנה תורה, וכאשר יהודי פשוט או אפילו ילד קטן שלומד רק שעה אחת בשבת זוהר הקדוש, גם כן שונה מליון שנה תורה. ואם קשה לה ללמוד אז זכית למאה מליון שנה, [כמו 10,000 אברכים שלומדים 10 שעות ביום במשך מאה ימים], וכך יקויים בנו דברי הנביא יואל (ד' ט') "החלש יאמר גבור אני", וכל יהודי יכול לזכות לזה ולהביא את המשיח ברחמים.

אמר מרן ה"חפץ חיים": יסוד היהדות הוא להאמין בשכר ועונש, ובאר את יהודי: "וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שווה לנו", שלא עשינו חשבון והחשבנו באמת את התורה

ב. ואפשר להמליץ על זה את דברי חז"ל הקדושים על הפסוק: מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה... אל תקרי מה אלא מאה. שבלימוד שעה אחת זוה"ק בשבת יחשב לך למאה ימים של לימוד תורה של עשרת אלפים אברכים הלומדים עשר שעות ביום